Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 67 (20.035) • 1988 йил 22 март, сешанба • Баҳоси 3 тийин.

БУТУНИТТИФОҚ XIX ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИ ШАРАФИГА

ТЎКИС КОРХОНА

Шуманай пахта тозалаш заводи фойдаланишга топширилди. Уни барвақт ишга туширишда Қорақалпоғистондаги «3-Агропромстрой» тресги 30-колоннаси коллективи ғайрат кўрсатди.

30—35 минг тонна пахтани дастлабки қайта ишлаш қувватига эга корхона ускуналарини ўрнатиш-созлаш ишларини қардош мутахассислар — «Средазспецмонтажналадка» бошқармасининг Тошовуз участкаси коллективи аъло даражада адо этди.

Заводнинг бош корпуси, цехлар ва участкаларда фильтрли камералар ўрнатилган. Бу камералар иш участкаларини чанг-тўзондан тозалаб беради. Ҳар кеча-кундузда 100 тонна сувни тозаловчи биологик станция ҳам барпо этилди. Шу сабабли заводни тўкис корхона дейишлари бежиз эмас.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Москвага визит

СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукуматининг таклифига биноан Уругвай шарқий республикасининг президенти X. Сангинетти 21 март куни расмий визит билан Москвага келди.

Аэродромда X. Сангинеттини ва унинг рафиқасини КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. Громико рафиқаси билан, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

(ТАСС).

• Долзарб мавзуда

БОҒ-РОҒЛАРДА БАҲОР

Ўтган йили фақат деҳқонлар учун эмас, чорвадорлар-у сабзавоткорлар, боғбонлар-у соҳибкорлар учун ҳам оғир келди. Баҳор серташвиш бўлди, ёз саховат кўрсатмади, куз инжиқлик қилди. Бу хусусан, агросаноат тармоқлари ишлаб чиқариш планлари ижросига тушов солди. Устига-устак кузги-қишки қишлоқ хўжалик ишларидан ҳам кўнгил тўлмади.

Биргина кузги кўчат ўтказиш юмушларининг бажарилишини кўз олдингизга келтиринг: Қорақалпоғистон АССР, Бухоро, Навоий областларида мевали-манзарали дарахт кўчатлари ўтказиш ишлари ниҳоясига етказилмади. Хоразм, Жиззах, Сирдарё, Қашқадарё областлари қолоқликка йўл қўйишди.

Қиш — ўтган йилги ана шу камчиликларга, дала ишлари ва боғлардаги юмушларда йўл қўйилган нуқсонларга барҳам бериш йўлларини қидириш учун тармоқ ходимларига бирмунча фурсат берди. Баҳор бошланиб, унинг дастлабки 22 куни ўтмоқда. Вазифа — кўкламнинг ҳозирги иссиқ-илиқ кунларидан самарали фойдаланиб, ўлкамизни ям-яшил боғларга буркаш мақсадида белгиланган барча конкрет тадбирларни амалга оширишдан иборат.

Аммо ҳозирча республикамизнинг бир қанча районларида бу муҳим иш ижросига эътиборсизлик қилинмоқда. Нурота, Қўшработ, Бўзатов, Деҳқонобод сингари қатор районларда мевали ва манзарали дарахт кўчатлари ҳамда ниҳолларни ўтказиш ишлари ҳали бошланганича йўқ. Қолаверса, жойларда олдинги йиллар яхши ниятлар (кўп харажатлар билан албатта!) ташкил этилган ёш мевазорлар қарови ўз ҳолига ташлаб қўйилмоқда.

— Қандай хўжасизликки, — деб ёзади Избоскан районидаги Мичурин номли мевали кўчатлар етиштириш совхози директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони У. Мансуров, — олдинги йиллар экилган кўчатлар йил давомида тутиб кетдими, кетмадими ҳеч кимни ташвишга солмайди... Ҳар баҳор «фалончa минг кўчат ўтказдик» деб маълумот беришади-ю, парваришини унутиб қўйишади. Пировардида бир эмас, икки эмас, бир неча ўн, ҳатто юз минг сўмлаб давлат маблағи кўкка совурилади...

Хат муаллифи ҳақ. Худди шундай мисоллар ўтган йили Советобод, Қизилтепа, Шуманай, Ульянов, Гагарин сингари ўнлаб районларнинг қатор хўжаликларида содир бўлди.

Бутуниттифоқ XIX партия конференциясига қизғин ҳозирлик кўрилаётган шу кунларда республикамиз боғ-роғларида ҳам соҳибкорларнинг социалистик мусобақаси авж олдирилмоғи, кўплаб янги мевазорлар яратилмоғи, дарахтзорлар барпо этилмоғи керак. Бу — ҳар бир ўзбекистонликнинг гражданлик бурчи.

Шу мақсадда барча министрлик ва идоралар аниқ тадбирлар ишлаб чиқишди. Уларда барча топшириқлар: ер ажратиш ва уларни тайёрлаш, лойиҳа-смета ҳужжатларини ишлаб чиқиш, кўчатларга бўлган эҳтиёжни аниқ-равшан белгилаш, буюртмаларни расмийлаштириш ҳамда ниҳолларни етказиб бериш кўзда тутилган.

Академик Р. Р. Шредер номли боғдорчилик илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси, Ўрмон хўжалиги министрлиги, мева-сабзавот хўжалиги бирлашмаси ва қатор колхозлар, совхозлар ҳамда ихтисослаштирилган хўжаликларда бу йил кўплаб аъло сифатли, стандарт ниҳоллар етиштирилди. Ҳозирги вазифа — барча районлар ва шаҳарлар керакли миқдордаги кўчат ва ниҳолларни зудлик билан ташиб олишларидан, ҳаво очиқ келган ҳар бир кун ва соатда кўчат ўтказиш ишларини янада қизитиб юборишларидан иборат.

Боғларда баҳор кезмоқда. Экиш, тикиш, яратиш фасли — наврўзи олам келди. Ўлкамизни яшил либосга буркаш — умумхалқ иши.

АГРОСАНОАТ БЎЛИМИ.

Фасллар келинчаги кўклам ўлкамизни яна ўз қўйнига олди. Қишлоқларда, далаларда, яйловларда қиш уйқуси орқада қолди. Қут-баракага, файзу-шукуҳга тўла фараҳбахш баҳор ўн иккинчи беш йилликнинг учинчи йили меҳнат маршини чалди. Деҳқон, боғбон, чорвадору пиллакорлар қалбига ғайрат ишқини солди. Ҳар баҳорни қулф урган эзгу тилаклар билан кутиб олишга одатланган бунёдкор халқимиз ғайрат камарини белга боғлади.

Суратда: новдалар куртаклар ёзганда...

Н. Муҳаммаджонов фотоси.

Дарахт эккан кам бўлмас

Одатда (мантиққа кўра) дарахт экилмайди, у ўтқазилади. Лекин халқ уни ўз ибораси билан «Дарахт эккан кам бўлмайди» деб қўя қолган. Тўғри-да, сиз ўтқазган бир туп дарахт соясида йиллар оша одамлар соялаб ўтирганини кўрсангиз қувонмайсизми? У берган мевадан кишилар танаввул қилиб, «боғбонига раҳмат» деса, ўзингизни бахтли ҳис қилмайсизми?

Мана шундай эзгу тилаклар билан ишга киришган хўжаободлик боғбонлар кўчат ўтқазиш юмушларини қизғин давом эттиришяпти. Райондаги «Октябрь 70 йиллиги» боғдорчилик совхози бу ишда пешқадам. Озода Ғолипова, Муяссар Холдорова, Фотима Ҳасановалар меҳнат қилаётган соҳибкорлик бригадаларида кунига 3-4 гектардан янги мевазор боғлар бунёд топмоқда. Олдинги йилларда ташкил этилган олмазор, шафтолизор, узумзор ва ўрикзорларда дарахтларга шакл ва ишлов бериш авжида.

М. ЧУМИРЗАЕВ.

Боқсанг... боғ бўлади

Кейинги 2-3 йилда Фарғона областининг Риштон районида мева етиштириш бўйича давлат планлари бажарилмай кўп хўжаликлар қарздор бўлиб қолдилар. Чунки мевазорларда ҳосилдорлик камайиб, сифат пасайди. Районда қуруқ мева тайёрлаш плани 1171 тонна ўрнига 116 тонна ёки 10 процент бажарилди, холос.

Қолоқлик сабаби — асосан шу пайтгача хўжалик раҳбарларининг тармоққа иккинчи даражали иш деб қараб келаётганлигидадир. Айниқса, район агросаноат бирлашмасида мутасадди ўртоқлар бу ишга бефарқ қарашяпти. Жойларда боғлар қаровсиз қолиб, қиш ва ёзда чилла сувига қондирилмаяпти. Агротехника қоидаларига кўра озиқлантирилмаётир, шакл бериш, қатор ораларини ишлаш юмушлари кўнгилдагидек эмас. Натижада кўпгина дарахтлар қуриб қолмоқда.

Шунингдек, районда боғдорчилик хўжаликларини механизациялаш даражаси ҳам паст. Навоий номли, «Партия XX съезди», «Риштон», «Сўх» совхозларида аҳвол ташвишли.

Бугун мана шу мисоллардан келиб чиқиб, РАПО мутахассисларига халқимизнинг: «Боғни боқсанг боғ бўлади, боқмасанг ботмон дахсар доғ» деган нақлини эслатиб қўйиш жоиздир балки.

О. АБДУЛЛАЕВ.

Анжир ҳам экиш керак

Анжирнинг ширин, шифобахш мева эканлигини ҳамма билади. Лекин кейинги пайтларда хўжаликларда, ҳаттоки, хонадонларда уни экишга эътибор бермай қўйилди. Айни пишиқчилик пайтида қишлоқда яшовчилар ҳам анжирни бозордан сотиб олаётганининг гувоҳимиз.

Урганч районининг Чакка шоликор қишлоғини баъзан анжирчилар қишлоғи дейишади. Бу ерда анжирзорлар кўп. Қўшни қишлоқдагилар ҳам ёзда анжирни шу ердан сотиб олишади.

Шу ўринда таклифим бор: ҳозир республикамизда кўчат экиш ишлари давом этаётган бир пайтда хўжалик раҳбарлари, хонадонларнинг соҳиблари олма, ўрик, нок, беҳи ва бошқа мевалар қатори анжир экишни ҳам йўлга қўйсалар.

О. АБДУЛЛАЕВ,
Хоразм области.

Янги тутзорлар

Пахтачи районидаги «Коммунизм» колхозида пиллачиликнинг озуқа базаси — тутчиликни ривожлантиришга катта аҳамият берилмоқда. Бу йил хўжалик меҳнатчилари мавжуд тут кўчатлари ва плантацияларига ишлов беришни қизғин давом эттириш билан бирга йўл ёқалари, ариқ бўйлари ва қўшимча ажратилган карталарга янгидан 150 минг туп тут ниҳоллари ўтказишга аҳд қилишган. Ҳозиргача бу ерда 100 минг тупга яқин сара тут кўчатлари экилди. Шунингдек, райондаги Карл Маркс номли, Киров номли колхозларда ҳам бу иш юксак маром билан олиб борилмоқда.

Б. ШАМСИЕВ.

16 апрель—коммунистик шанбалик куни

Октябрь революцияси номли Тошкент тепловоз ремонти заводи коллективи доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 118 йиллиги шарафига ўтказиладиган коммунистик шанбаликка пухта тараддуд кўрмоқда. Корхона меҳнатчилари Москвадаги илғор коллективларнинг даъватига биринчилар қатори қўшилишди.

КОММУНИСТЛАР ЕТАКЧИЛИГИДА

Корхонада «Қизил шанбалик» кунини ўтказувчи штаб ташкил этилди. Унинг хабарига кўра, меҳнат байрами куни ҳаммаси бўлиб 85 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади, беш йиллик фондига камида 4 минг сўм пул ўтказилади.

Меҳнат байрами арафаси кунларида завод ветеранлари билан ёш ишчиларнинг учрашувлари бўлиб ўтаётир. Тажрибали ишчилар дастлабки шанбаликлар ҳақида мароқ билан сўзлаб беришмоқда.

Суратда: заводнинг уч авлод учрашуви (чапдан ўнгга): Т. Солиҳов — слесарь, Т. Чередникова — пенсионер, С. Отабоев — слесарь, Ш. Содиқов — тепловоз йиғиш цехи слесари, И. Алёшин — шахсий пенсионер ва Е. Мирошина — ремонт-механика цехининг технологи.

А. Горокрик фотоси (ЎзТАГ).

ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМ—ҲАЁТ ТАРЗИМИЗ

ДЎСТ ЕРИ — ЎЗ ЕРИМИЗ

Мен Ўзбекистонда улғайиб, ўқиб, ишда тажриба орттирган мутахассисман. Шунга кўра ўзбек халқининг руҳи менга жуда яқин ва қадрли. «Дўст ери — ўз еримиз» деган нақл қон-қонимизга сингиб кетган. Ҳаётда шунга амал қиламиз. Бир мисол келтирмоқчиман. Министрлигимиз бўлинмаларининг қарийб икки минг ишчи ва мутахассиси қадимий рус диёри — Новгород областининг етти районида улкан бунёдкорлик ишларини олиб бормоқда. Ноқоратупроқ ўлкани ўзлаштиришдан иборат катта вазифани ҳал этишда министрлигимизнинг «Узновгородводстрой» тресги коллективи жонбозлик кўрсатиб ишламоқда. Вакилларимиз рус еридаги қадимий қишлоқларни ободонлаштириш, ўзлаштириш ишлари билан ўн уч йилдан буён шуғулланмоқдалар.

Ҳа, шу йиллар мобайнида рус ери ўзбекистонликларнинг ҳам ўз ери бўлиб қолди. Жанубда ер ўзлаштириш ҳаддисини олган вакилларимиз Новгородда ҳозиргача 164 миллион сўмлик иш бажардилар. 45 минг гектар ботқоқликларнинг суви қочирилиб, деҳқончилик учун топширилди. 3 минг гектардан ортиқ суғориладиган ерлар ўзлаштирилди. 121 минг квадрат метр ҳажмда уй-жой бинолари, 795 ўринли болалар боғчаси, 464 ўқувчига мўлжалланган мактаблар қурилиб, фойдаланишга топширилди. 60 ўринли район касалхонаси, ҳар бири 400 ўринли иккита маданият уйи қурилишлари туғалланай, деб турибди.

«Тошкент» ва «Дўстлик» совхозлари қурилиши билан Новгородда ва Парфино районида чорвачилик ҳамда деҳқончилик ривож топади. Ҳадемай, бу икки хўжалик тўла фойдаланишга топширилади. Ана шунда сабзавот, сут, ғалла, картошка, гўшт етиштириш ҳажми кескин кўпаяди.

Республикамиз вакиллари Новгород диёрида олиб бораётган ишларнинг бугунги натижалари интернационализм ғояларига содиқатнинг нақд намуналари бўлиб қолди. «Узновгородводстрой» трестининг саккизта ихтисослаштирилган механизация колоннаси, хўжалик ҳисобидаги корхоналарида рус, татар, ўзбек, украин, белорус, қозоқ, қирғиз, чечен, немис, яҳудий, корейслардан иборат ўттиз миллат ва элат вакиллари бир оила фарзандлари каби аҳил меҳнат қилмоқда. Халқимизга бундай бирдамликни, дўстлик ва ҳамкорликни партиямиз, Совет ҳукумати ато этди. Ушбу интернационал дўстликни ҳамиша қадрлаймиз ва унга содиқ бўлиб қоламиз.

В. БЛИНОВ,
Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг бўлим бошлиғи.

БАҲАМЖИҲАТЛИКДА ГАП КЎП

Доҳий В. И. Ленин Совет ҳокимияти ташкил топган дастлабки пайтларда аҳолининг кўпчилигига хизмат кўрсатадиган автомобиль иши жуда катта аҳамиятга эга эканлигини алоҳида таъкидлаган эди. Ўша вақтларда собиқ Туркистон ўлкасида ҳам аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш ночор аҳволда эди. Ленин автомобиль транспорти иқтисодий ва социал ҳаётда нақадар муҳим роль ўйнашини олдиндан кўра билди.

Бунга ҳозир умумий фойдаланишдаги транспортнинг Ўзбекистонда қанчалик ривож топганлиги ёрқин мисол бўла олади. Партия XXVII съезди ишлаб чиққан жадаллаштириш ва қайта қуриш йўлини амалга оширишда автомобиль транспорти катта роль ўйнамоқда. Илмий-ишлаб чиқариш бирлашмамиз республика Автомобиль транспорти министрлиги системасида илмий-техника тараққиётини такомиллаштириш масалаларини ҳал этишда амалий ёрдам бермоқда. Юк ташиш, юк ортиш ва тушириш жараёнларини такомиллаштириш, аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш маданиятини ошириш каби масалалар билан шуғулланмоқдамиз. Буларнинг ҳаммаси автомобиль транспорти ишини такомиллаштиришга хизмат қилади.

Республикада автомобиль транспортининг бугунги тараққиётида мамлакатимиз барча халқларининг қардошларча беғараз ёрдами шундоққина кўриниб турибди. Ўзбекистон автомобиль транспорти тармоғида 130 мингдан ортиқ 80 миллат ва элат вакиллари баҳамжиҳат ишлаб турибдилар. Тармоқ меҳнаткашларининг бундай аҳил оиласини интернационал дўстликнинг амалдаги намунаси дейиш мумкин.

Бирлашмамиз ҳақида ҳам шу фикрни айтиш мумкин. Коллективимизда ўн тўрт миллат вакиллари меҳнат қилмоқда. Масалан, мен ўзим қрим татар миллатига мансубман. Ўринбосарим С. Ғуломов — ўзбек, бирлашма бош инженери Ю. Квасников — рус. Етакчи мутахассислар орасида қозоқ М. Туртаев, украин Г. Степаненко, яҳудий Р. Каминский, корейс В. Ким ва бошқалар партия-ҳукуматимиз ўртага қўйган вазифаларни биргалашиб ҳал этиш намуналарини кўрсатишмоқда. Мақсадимиз эса битта — партия белгилаб берган революцион янгиланишни қарор топтиришдан иборат.

Лерик АҲМЕТОВ.
«Узавтотранстехника» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори, иқтисод фанлари доктори, профессор.

КУЧ-ҚУДРАТИМИЗ — БИРЛИКДА

Чанқаган одамга бир пиёла сув тутиш — халқимизнинг удуми. Мен меҳнат қилаётган Тошкент «Водоканал» трестининг «Жанубий» водопровод станцияси коллективи пойтахт аҳолисига ичимлик сув етказиб беряпти. Коллективимизни бепоён Ватанимизнинг бир заррасига қиёс қилса қилгудек. Унда турли миллат вакиллари, жумладан, ўзбек ва рус, украин, тожик, қозоқ, корейс, татар, уйғур ва бошқа миллат вакиллари аҳил-иноқ меҳнат қилишяпти. Ҳамманинг мақсади — тошкентликлар эҳтиёжига яраша тоза, мусаффо сувни узлуксиз етказиб бериш.

Ўтган йили истеъмолчиларга планга қўшимча 1 миллион 300 минг кубометрдан кўпроқ ичимлик сув бердик. Айни пайтда 480200 киловатт-соат электр энергияси, 5,9 тонна бензин, 2,7 тонна дизель ёнилғиси тежаб қолинди. Сув таннархи планадагига қараганда 0,4 процент арзонлашди.

Уруш ва меҳнат ветераниман. Интернационализм ҳаётимизга қуруқ сўз, қизил шиор қабилида эмас, балки умуминсоний муносабатлар билан кириб, қарор топган. Турли миллат йигит-қизлари эркин, ижодий меҳнат жараёнида бир-бири билан танишиб, бахтли-саодатли бўлишмоқда. Тўрт-беш йилча олдин уйғур Раим Абаев татар қизи Венера билан турмуш қуришган эди. Яқинда ҳол-аҳвол сўрасам, уч фарзандли бўлишибди.

Ўзим қозоқ миллатиданман. Рафиқам Валентина Александровна — рус. Катта қизимиз Татьяна рус йигитига турмушга чиқиб, икки фарзандли бўлди. Светлана эса яҳудий йигити Георгий билан ширин турмуш кечиряпти. Ўғлим Володя билан келинимиз — ўзбек қизи Гулжавҳар болажон чиқишди — икки ўғил, бир қиз кўришди. Ҳамма фарзандларимиз олий маълумот олишган.

Кўп миллатли коллективлар ва оилаларда ютуқлар ҳам кўп бўлади. Сабаби, ҳар бир халқ вакили умум ишига: ишлаб чиқаришга ҳам, тарбияга ҳам ўзининг энг яхши фазилатларини, қалб қўрини, бутун меҳр-оқибатини қўшиб беради. Истардимки, халқларимиз ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик биз аҳолига тақдим этаётган тиниқ сув каби доим мавжланиб турсин.

Нурмуҳаммад АРАЛОВ,
Тошкентдаги «Жанубий» водопровод станциясининг машинисти, Улуғ Ватан уруши ва меҳнат ветерани.

ЎЗБЕКИСТОН МУЗИКА ЖАМИЯТИ

Ўзбекистон музика жамиятининг таъсис конференцияси бўлди. Конференция қатнашчилари таъкидлаб ўтишганидек, ҳозирги давр — қайта қуриш даври профессионал музикачилар ва ҳаваскор артистларни, педагоглар ва ўқувчиларни, давлат муассасалари ва ёшларнинг норасмий бирлашмаларини боғловчи кўнгилли оммавий жамоат ташкилоти тузилишини зарур қилиб қўймоқда. Классик музика меросини ва замонавий композиторларнинг ижодиётини пропаганда қилишда ҳали талайгина камчиликлар мавжудлиги таъкидланди. Янги жамият худди шу камчиликларни бартараф этишга кўмаклашиши лозим. Уни таъсис этган Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги ва Маориф министрлиги, Ҳунар-техника таълими давлат комитети ҳамда Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитети, республика Композиторлар союзи янги жамоат ташкилотининг моддий базасини мустаҳкамлаш тўғрисидаги ғамхўрликни ўз зиммаларига олдилар.

Конференция қатнашчилари Ўзбекистон Музика жамияти правлениеси ва ревизия комиссиясини сайладилар. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, композитор Э. Ш. Солиҳов правление раиси, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи И. Г. Йўлдошева ревизия комиссиясининг раиси этиб сайландилар.

Бутуниттифоқ Музика жамияти марказий правлениеси раисининг ўринбосари В. А. Моисеев конференцияда нутқ сўзлади.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

ЁРДАМЧИ ХЎЖАЛИКЛАРНИ ЖАДАЛ РИВОЖЛАНТИРАЙЛИК

Самарқандда бўлиб ўтган зона кенгашида саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотларининг ёрдамчи хўжаликларини янада ривожлантириш йўллари муҳокама қилинди. Кенгашда Самарқанд, Навоий, Бухоро, Қашқадарё, Сурхондарё, Хоразм областлари ҳамда Қорақалпоғистон АССРнинг партия ва совет ходимлари, халқ контроли комитетларининг раҳбарлари қатнашдилар.

Кенгашда таъкидлаб ўтилганидек, энг яхши ёрдамчи хўжаликлар рентабелликка эришдилар, гўшт, сут, балиқ, асал, сабзавот, мева етиштиришни тобора кўпайтирмоқдалар.

Деҳқончиликда интенсив технологияларни жорий этиш, унумсиз харажатларни камайтириш, чорва молларни боқиб семиртиришда озиқ-овқат чиқиндиларидан яхшироқ фойдаланиш ўртага қўйилган мақсадларга эришишга кўмаклашиши керак, деб таъкидлашди сўзга чиққан кишилар. Совет ҳокимияти маҳаллий органлари билан агросаноат комитетининг органлари ёрдамчи хўжаликларга ер ажратиб, уларга ҳар томонлама ёрдам беришлари лозимлиги уқтириб ўтилди.

Кенгашда Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг раиси В. А. Хайдуров нутқ сўзлади.

Кенгаш ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. В. Судаpенков иштирок этди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

В. И. ИВАНОВ ХОТИРАСИНИ АБАДИЙЛАШТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Уруш ва меҳнат ветеранлари кенгашининг Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг собиқ биринчи секретари, Коммунистик партия ва Совет давлатининг таниқли арбоби Владимир Иванович Ивановнинг хотирасини абадийлаштириш тўғрисидаги таклифини кўриб чиқдилар. В. И. Иванов республика Компартиясини ташкилий жиҳатдан мустаҳкамлаш, ленинча миллий сиёсатни амалга ошириш ва миллий кадрлар тайёрлаш ишига, шунингдек Совет ҳокимияти органларини мустаҳкамлашга, Совет Ўзбекистони экономикаси ва маданиятини юксалтиришга катта ҳисса қўшган эди.

Қабул этилган қарорда Тошкент область ва шаҳар партия комитетларининг, Самарқанд, Бухоро область партия комитетларининг:

— Тошкент шаҳридаги марказий кўчалардан бирига;

— Самарқанд шаҳридаги медицина билим юртига;

— Коғон шаҳридаги вокзалолди майдонига В. И. Иванов номини бериш ҳақидаги таклифлари маъқулланди.

АКТИВЛАР ЙИҒИЛИШИ

ГУЛИСТОН, 21 март. (ЎзТАГ). Бугун Сирдарё области партия активларининг йиғилиши бўлди. Йиғилиш қатнашчилари область партия ташкилотларининг КПСС Марказий Комитети 1988 йил февраль Пленумининг «Ўрта ва олий мактабни қайта қуришнинг бориши ва уни амалга ошириш юзасидан партиянинг вазифалари тўғрисида»ги қарори ҳамда М. С. Горбачевнинг Пленумдаги нутқидан келиб чиқадиган вазифаларини муҳокама қилдилар.

Сирдарё область партия комитетининг биринчи секретари А. Ф. Клепиков доклад қилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари В. А. Антонов нутқ сўзлади.

ЛАОСЛИК МЕҲМОНЛАР

КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академиясида таълим олаётган Лаос Халқ Революцион партияси вилоят комитетлари идеология ва пропаганда бўлимларининг мудирлари группаси Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда.

Лаос Халқ Демократик Республикасидан келган меҳмонлар 21 март куни «Ўзбекфильм» киностудиясига бордилар, «Совет Ўзбекистони» республика газетаси редакциясида суҳбатлашдилар.

ЛХДРдан келган партия ходимлари шу куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида қабул қилинди.

Лаослик дўстлар Тошкентда бўлиш чоғида партия комитетларининг идеологик фаолияти билан танишадилар, саноат корхоналарида, илмий муассасаларда бўладилар.

(ЎзТАГ).

• Бахтимиз учун курашганлар

ЛЕНИНЧА ҒОЯЛАР ЖАРЧИСИ

(М. В. МОРОЗОВ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 120 ЙИЛЛИГИГА)

Ленинчи партия мамлакатимизда капитализмни ағдариб ташлаш ва социализмни барпо этиш учун революцион кураш йилларида ишчилар синфи орасидан ажойиб курашчиларни, омманинг ҳақиқий етакчиларини кўплаб тарбиялаб етиштирди. Ана шундай курашчилар орасида Михаил Владимирович Морозовнинг ҳам муносиб номи бор.

М. Морозов 1868 йилнинг 8/21 март куни Балта шаҳрида туғилди. 17 ёшиданоқ революцион ҳаракатга қўшилди. 22 ёшида революцион фаолияти учун Петербург институтидан чиқарилди. Ўша йиллари унинг пропагандистлик, нотиқлик, оммани ишонтира билиш ва уларга озодлик ғояларининг муқаррар тантанаси учун ишончни сингдириш санъати ва кўникмаси шаклланди. Ўзининг эътиқодлари учун кўп азоблар чекди, турмаларда ётди, сургун қилинди. Унинг биографиясига назар солсак, Россиядаги революцион ҳаракат ривожланиши яққол намоён бўлади. Петербург, Одесса, Якутск, Саратов, Уральск, Николаев, Боку воқеалари бунинг далили бўла олади. Ёш революционер бу жойларда ҳар доим иш ташловчилар ва намойишчиларнинг олдинги сафларида бўлди. Михаил Владимирович 1904 йилда рафиқаси — большевик А. В. Худаш билан биргаликда Самарқандга келади. «Самарқанд» газетасига ишга кириб, дарҳол революцион фаолият бошлайди. Маҳаллий социал-демократлар билан алоқа боғлаб, яширин босмахона барпо этади, оммани чор самодержавиесини ағдариб ташлашга чорловчи варақалар тарқатади. Айни вақтда яширин кутубхона ҳам тузиб, унда ишчиларнинг К. Маркс асарлари, ҳукумат томонидан ман этилган бошқа адабиётлар билан танишувларига яқиндан ёрдам беради.

М. В. Морозов бора-бора «Самарқанд» газетасига бошчилик қилиб, у орқали революцион пропагандани кенг йўлга қўяди. «Биз цензурага қарши очиқ курашга киришдик, — деб ёзган эди Михаил Владимирович 1905 йилнинг ноябрида «Газетхон дўстларимизга» деган мақоласида, — эркинлик эълон қилинишидан анча олдин цензура ман этган нарсаларни чоп эта бошладик. Биз конституциянинг талабларини биринчи бўлиб чоп этдик, бу билан ўзимизни ҳам, газетани ҳам кўп хавф-хатарлар остига қўйдик... Бу оғир вақтлар эди, биз баъзан ўзимизни нақд хавф-хатарга қўярдик».

1905—1907 йиллар биринчи рус революцияси яқинлашган сайин ўлкадаги вазият ҳам тобора кескинлаша бошлади. Ишчилар, деҳқонларнинг революцион ҳаракати тобора кенг тус олиб, забастовкалар кўпая бошлади. Чор ҳукумати бунга қарши қаттиқ таъқиблар йўлини тутди. Шундан кейин ҳам революцион ҳаракат тўхтамади ва 1905 йилнинг кузига келиб анча кучайди. Шаҳарларда кўпдан-кўп йиғинлар бўлиб, унда революционерлар оммани қўзғолонга чақирдилар, ишчи дружиналари тузилди.

15 ноябрдан 16 ноябрга ўтар кечаси Тошкент қалъасида қўзғолон бошланди. Уни тайёрлашда «Самарқанд» газетаси муҳим роль ўйнади. Чор охранкасининг ҳужжатларида таъкидланганидек, Тошкент гарнизони солдатлари, айниқса фаоллик кўрсатганлар.

Революция чуқурлаша борган сари ўлканинг туб аҳолиси курашга тобора кўпроқ жалб этила бошлади. Омма ҳам чор амалдорлари, ҳам маҳаллий эксплуататорларга қарши бош кўтариб чиқа бошлади. Бунга М. В. Морозов бошчилигидаги Туркистон большевикларининг фаолияти кўп жиҳатдан ёрдам берди. Ўша давр воқеаларини Самарқанд босмахонасининг ишчиларидан бири К. Ашуров ўз эсдаликларида бундай деб ёзган эди: «...Бизни сиёсий курашга М. В. Морозов, маҳаллий большевикларнинг энг машҳур ва ҳамма томонидан эътироф этилган раҳбари жалб этди... У бир ҳовлида 45 нафар ўзбек ва тожикни тўплаб Петербург ва Москвада 1905—1907 йилларда бўлган революциялар ҳақида ҳикоя қилиб берди».

М. В. Морозов бошчилигидаги газета барча миллат меҳнаткашлари бирлиги ғоясини кенг пропаганда қилди. Гап шундаки, ўша вақтларда «Самарқанд» газетаси большевистик ғояларни очиқ равишда пропаганда қилувчи ягона нашр эди. Буни чор амалдорлари ҳам яхши тушунишарди. Революцион фаолияти учун газета ёпиб қўйилди. Лекин бу вақтда М. В. Морозов ўлкадан йироқда, Швецияда эди.

1906 йил апрелида Стокгольмда РСДРПнинг IV съезди бўлиб ўтди. Съезднинг бош вазифаларидан бири партиянинг бирлигини қайта тиклашдан иборат эди. Унда иштирок этган вакиллар орасида Туркистондан М. В. Морозов ҳам бор эди. У съезд ҳужжатларига Муратов деган яширин фамилия остида кирди. Съездда Михаил Владимирович В. И. Ленин билан учрашди. Бу учрашувдан олинган таассурот бутун умрга сақланиб қолди. Съездда М. В. Морозов большевиклар йўлини маъқуллаб, меньшевиклар билан кескин мунозараларда қатнашди.

Оташин революционер съезддан қайтгач революцион курашга янада катта ғайрат билан киришди, у «Русский Туркестан» газетасини нашр этишга рухсат олиб, газетани тез орада большевизм ғояларини пропаганда қилувчи асосий марказга айлантирди. Айни вақтда у «Новий Самарқанд» номи билан чиқа бошлаган янги газетага ҳам, Самарқанд революционерларига ҳам яқиндан ёрдам берди.

Революционер туну кун ишлаб, чарчашни билмасди. Унинг ғайратига дўстлари ҳам ҳайрон қолишарди. Унинг бу хислатлари ва революцион фаолияти чор охранкасининг эътиборидан четда қолмади.

Михаил Владимирович тез орада қамоққа олинди. Лекин у турмада бўлса ҳам революцион ишни тўхтатмади. Шунда чор ҳукумати уни Туркистондан сургун қилиш ҳақида қарор қабул қилади.

М. В. Морозов 1907 йил апрелида оиласи билан Туркистондан кетади ва орадан уч йил ўтгач Францияга йўл олади. Парижда у яна Владимир Ильич билан учрашади. Владимир Ильич бошчилигидаги РСДРП секциясида бўлиб, сўл йўналишдаги турли газеталар билан ҳамкорлик қилади, монтёр, қора ишчи бўлиб ишлайди. Ўша 1917 йилнинг августида М. В. Морозов Россияга қайтади. Петроградда ишлайди. Улуғ Октябрь социалистик революциясида фаол қатнашади.

Гражданлар уруши йилларида партия тажрибали революционерни хўжалик ишига — ёқилғи саноатига юборади. Бу соҳанинг раҳбарларидан бири сифатида у ўша йилларнинг энг муҳим ёқилғиси бўлган торф қазиб чиқаришни кўпайтиришга яқиндан ёрдам беради. Унинг бу борадаги фаолиятини В. И. Ленин юксак баҳолайди. 1921 йилда Советларнинг IX съездида сўзга чиқиб Владимир Ильич бундай деб қайд қилган эди: «Яна бир муваффақият ҳақида — торф қазиб чиқариш соҳасидаги муваффақиятимиз ҳақида икки оғиз сўз. Торф қазиб чиқариш бизда 1920 йилда 93 миллион пудга, 1921 йилда — 139 миллион пудга етди — бу биз урушгача бўлган нормадан ўтиб кетган бирдан бир соҳа бўлса керак. Торф соҳасида биздаги бойликлар бепоён бўлиб, дунёнинг биронта ҳам мамлакатида бунчалик бойлик йўқ. Бироқ бунда жуда катта қийинчиликлар бор эди ва ҳозир ҳам қисман шу жиҳатдан жуда катта қийинчиликлар борки, бу умуман оғир иш, айни Россияда жуда оғир иш эди. Торф қазиб чиқаришнинг гидравлика усули бу ишни енгиллаштиради. Бу иш билан Главторфда Радченко, Меньшиков ва Морозов ўртоқлар шуғулланадилар. Бу соҳада жуда катта муваффақиятга эришилди».

М. В. Морозов 1920-1930 йилларда бир қанча журналларнинг редактори, бадиий фанлар академиясининг вице-президенти бўлиб ишлади. Толмас курашчи ва мамлакатимизда ленинча ғояларни амалга ошириш фидойиларидан бўлмиш Михаил Владимирович 1938 йилда Москвада вафот этди.

М. В. Морозов мамлакатимиз, ўлка халқлари кўз ўнгида ҳар доим Улуғ Октябрь идеалларига садоқат рамзи бўлиб гавдаланади.

Д. ВАЙСМАН,
тарих фанлари кандидати.

Дунё овози

• Туб ислоҳот одимлари

«СОВПЛАСТИТАЛ»: ИШ ЮРИШИБ КЕТДИ

Совет—Италия аралаш саноат корхонасида

Бу цех гулзорни эслатади. Саватларда ажиб гулдасталар. Қизил, пушти, нимпушти ғунчалар кўз ўнгимизда очилмоқда. Биз республикада биринчи бўлган «Совпластитал» Совет — Италия аралаш корхонаси цехларидан биридамиз.

Фарида Акбарова чаққон ҳаракат қилганидан кейин саватда яна бир нафис гул пайдо бўлди.

— Фарида, бир сменада нечта гул тайёрлаяпсиз?

—280 тага боряпти, — жилмаяди у. — Ҳовлидаги гулзорда ўстириш нечоғлик қийин бўлса, сунъий гул тайёрлаш ҳам осон эмас.

— Буни ўзингиз кўрмоқчи бўлсангиз, конвейерга яқинроқ борайлик, — деди цех бошлиғи Сергей Белецкий. У гулларнинг янги турларини ишлаб чиқиш лабораториясига ҳам бошчилик қилмоқда. Бу биргаликдаги корхонадаги янгиликлардандир, бу ерда илм-фан ишлаб чиқариш билан бирлаштирилган.

Чоғроқ пресслаш станокларида ғунчалар тайёрланади, бошқа дастгоҳларда эса барглар чиқарилади. Йиғувчилар бу «хом ашё»дан анвойи гуллар тайёрлашади.

Қўшни бинода ҳам баҳор ва ёз жилвалари ҳукмрон. Бу ерда Умри Акбарова бригадаси... дарахт тайёрлаяпти.

— Ҳозирча конвейерда гулларнинг учта ва дарахтларнинг олтита тури тайёрланмоқда, — деди Белецкий. — Лабораторияда эса яна бир нечта янгилик устида ишламоқдамиз. Йил бошидан бери маҳсулот тайёрлашни қарийб икки баравар кўпайтирдик. Бригада пудрати ҳам, Италия ускунаси ҳам қўл келди.

Янги қуюв цехи ҳам энг янги техника билан жиҳозланган. Эски омборларни хўжалик усулида реконструкция қилиб, шу цехга беришди. Цехга кираверишдаги жовонларга хилма-хил пресс қолиплар қўйилган. Уларни италиялик шерикларимиз юборишган. Бу пресслар ёрдамида турли-туман заготовкалар тайёрланади. Сўнгра эса улар ажабтовур буюмларга айланади.

Ностандарт ускуналар цехига кирганимизда, шу нарса аён бўлдики, хориждан келтирилаётган техника билан бир қаторда бу ерда ишчи ва мутахассисларнинг ўзлари ясаган ускуналар ҳам анчагина экан.

Италия томони пластмассалардан фойдаланиш соҳасидаги илмий ишланмалари билан ҳам дуруст ёрдам бермоқда. Тошкентда ҳам ана шу муаммолар устида бош қотиришмоқда. Масалан, турли-туман атмосфера шароитларига бардош берадиган хом ашёлар лабораториясида пластмассаларнинг ҳоссалари аниқланмоқда, стендларда ўтказилаётган синовларда пластмассаларнинг физикавий, механик ва электр хоссалари тадқиқ этилмоқда. Пардоз бериш лабораториясидаги ходимлар эса пластмассани «бронза» (бринж), «ёғоч», «шиша»га айлантиришаётган экан...

— Бу мўъжизанинг сири нимада? — деб сўрадик ана шу лаборатория мудираси И. Замесовадан.

— Энди буниси сир. — деди у жилмайиб. — Агар жиддий гапирадиган бўлсак, махсус таркибдаги химиявий моддаларнинг мўъжизаси бу.

Корхонада 13 фан кандидати, 150 дан кўпроқ илмий ходим ишламоқда, бу катта кучдир. Биз кўрган чиройли буюмлар улар меҳнатининг ажойиб самарасидир.

Ротация усулида қолиплаш участкасида биз резинадан ясалган қўғирчоқларни, эртакларнинг қаҳрамонларини, жажжи «ҳайвонча»ларни кўрдик. Вакуум усулида қолиплаш участкасида эса болалар учун буюмлар тайёрлашаётган экан, мана қум солинган пастак яшик, унинг ёнида эса рўзғорда жажжи болалар учун зарур бўладиган чиройли, қулай, шакли шамойили ўзгача бўлган тувакчалар...

«Совпластитал» корхонаси ярим йилдан бери ишлаяпти. Илгари Тошкентга Италиядан пресс-қолиплар солинган дастлабки контейнерлар келган эди, эндиликда эса шерикларга — «Алма розе» фирмасига тайёр маҳсулот жўната бошлашди.

Корхона кенгайиб бормоқда. Товар ишлаб чиқариш янги комплекси қурилмоқда. Ана шундай яна бир комплекс эса саноат — қурилиш банки билан биргаликда бунёд этилади, бу банк қурилишда ўз сармояси билан қатнашади, кейин эса фойданинг бир қисмини олади.

— Маҳсулотингиз чет элда манзур бўляптими? — деб сўрадик «Совпластитал» бош директори А. Н. Мелкумовдан.

— Эҳтиёж бор, деб ўйлайман. Акс ҳолда шерикларимиз «бас, етарли,» дейишган бўлур эди. Масалан, харидорларга «олма» деб аталган ширинлик солинадиган идиш маъқул бўлди, биз уни ўзимиздаги дўконларда ҳам сотган эдик. Шуни айтишим керакки, ҳозир хорижда сотилаётган маҳсулотларнинг кўпчилигини биз италияликлар билан ҳамкорлик бошланишидан илгари ҳам тайёрлар эдик. Ҳозир хорижда сотиш учун патнислар, кўзгу гардишлари, болалар стулчалари ва бошқа буюмлар тайёрламоқдамиз.

— Худди ана шу «Алма розе» фирмаси сизга шерик бўлишининг боиси нимада?

— Бу фирма билан 10 йилдан бери ҳамкорлик қилмоқдамиз, улардан анчагина ускуна сотиб олдик. Улар имкониятимизни дуруст билишади. Шунинг учун ҳам биргаликда корхона очишга жазм этдик.

— Тошкентда Италия фирмасининг вакиллари борми?

— Ҳа, маҳсулот сотиш учун жавобгар бўлган вакил бор. Фирма раҳбарлари ҳам тез-тез келиб туришади.

— «Совпластитал»да ҳал қилинмаган муаммолар борми?

— Бор бўлганда қандоқ, Масалан, хорижда сотиш учун саккиз рангда олти хил чиройли гулдонлар тайёрламоқдамиз. Ҳамма рангдагиси жамулжам бўлмагунча жўнатиш мумкин эмас. Шунинг учун зудлик билан омбор қурдик. Яна бир гап: республикадаги бошқа корхоналар билан алоқа боғлашга ҳаракат қилмоқдамиз. Улар шундай ҳамкорлик туфайли валюта ишлаб олишлари мумкин. Таассуфки, таклифимиз жавобсиз қолмоқда.

— Уй-жой, социал-маиший масалалар аралаш корхонада қандай ҳал этилмоқда?

— Оромгоҳимиз бор, пионер лагери қурганмиз, ўз улушимизни қўшиб уй-жой қуришда иштирок этмоқдамиз. Корхона территориясида сабзавот дўкони очмоқчимиз, дам олиш хонаси ташкил этмоқчимиз. Янги қурилаётган участкада эса маиший ва бошқа хизматлар кўрсатадиган комплекс бунёд этамиз.

— Сўнгги савол: Маҳсулотларни Италияга жўнатаётганимиз дуруст. Корхонангизнинг ажойиб буюмларини ўзимиз ҳам сотиб олсак бўладими?

— Тошкентдаги «Совпластитал»нинг фирма магазинига кириб ўтинг. Агар омадингиз келса, сотиб олишингиз мумкин. Маҳсулотимиз ниҳоятда харидоргир ва уни биз кўпроқ тайёрлаш ҳаракатидамиз.

Б. ҲАСАНОВ,
ЎзТАГ мухбири.

КРЕМЛДА СУҲБАТ

19 март куни СССР Министрлар Советининг Раиси Н. И. Рижков Москвага келган ГФР «Дойче банк» правлениесининг раиси Ф. В. Кристиансни қабул қилди.

СССР билан ГФР ўртасидаги икки томонлама муносабатларга оид бир қанча масалалар, аввало иқтисодий ҳамда илмий-техникавий алоқаларни, шу жумладан космосдан тинчлик мақсадларида фойдаланиш, шунингдек маданият ва санъат соҳаларидаги ҳамкорликни янада чуқурлаштириш борасидаги масалалар юзасидан муфассал фикрлашиб олинди. Н. И. Рижков СССР ГФР билан сиёсий мулоқотни кучайтиришга, ҳозирги замоннинг энг муҳим муаммоларини ҳал этишда амалий ҳамкорликни авж олдиришга тайёр эканлигини таъкидлади, яхши қўшнилар ўртасида худди шундай бўлиши ҳам керак.

Совет Иттифоқида амалга оширилаётган ва ташқи иқтисодий фаолиятга ҳам татбиқ этиб борилаётган қайта қуриш анъанавий алоқалардан, шунингдек баҳамжиҳат ҳаракатнинг янги формаларидан, шу жумладан ишлаб чиқариш кооперацияси ва қўшма корхоналар барпо этишдан фойдаланган ҳолда совет ташкилотлари, корхоналари билан ГФР фирмалари ўртасидаги амалий алоқаларни ривожлантириш учун янги истиқболлар очмоқда. Пайдо бўлаётган имкониятларни рўёбга чиқаришда федерал ҳукуматнинг амалий йўли ва ГФР савдо-саноат доираларининг фаол позицияси катта аҳамиятга эга бўлади. Уларнинг конкрет соҳаларда иккала томон манфаатларини ўзаро эътиборга олиш асосидаги ташаббуслари ва таклифларини совет томонидаги шериклар ҳамиша тушуниб қўллаб-қувватлайдилар.

Ф. В. Кристианс Совет Иттифоқида социал-иқтисодий турмушнинг турли соҳаларида амалга оширилаётган ўзгартишларга ГФРда қизиқиш жуда зўрлигини қайд этиб, мамлакатнинг савдо-саноат аҳллари Совет — Ғарбий Германия иқтисодий ҳамда илмий-техникавий ҳамкорлиги кўламини кенгайтиришга интилаётгани тўғрисида гапирди, буни эса федерал ҳукумат ҳамда кенг сиёсат ва жамоат доиралари қўллаб-қувватламоқдалар.

Баъзи конкрет лойиҳалар юзасидан фикрлашиб олинди, ана шу лойиҳаларни биргаликда рўёбга чиқариш фан-техника тараққиётига ва СССР билан ГФР ўртасидаги муносабатларнинг сифат даражасини оширишга кўмаклашган бўлур эди.

Ҳамжиҳатлик муҳитида ўтган суҳбатда СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари А. К. Антонов ва В. М. Каменцев ҳамда бошқа расмий кишилар иштирок этдилар.

(ТАСС).

• Партия турмуши: қайта қуриш қандай боряпти?

ЯНГИЧА ЁНДАШУВ КУРТАКЛАРИ

Нукус мебель фабрикаси Автоном республикада қолоқ корхоналардан бири ҳисобланарди. Ишлаб чиқариш планлари қийинчилик билан бажарилар, тайёрланадиган маҳсулот эса давлат стандарти талабларига жавоб бермас эди. Фабрика эски дастгоҳларда ишларди. Меҳнатчилар учун зарур меҳнат ва маданий-маиший шароитлар яратилмаган, меҳнат интизоми бўш эди.

Бунинг устига коллективда сиёсий-тарбиявий ишлар ҳам бугунги кун талаблари даражасида йўлга қўйилмаганди. Бу аҳвол фабрика бошланғич партия ташкилотини камчиликларни тугатиш учун қатъий чоралар кўришга, ўз иш фаолиятини тубдан қайта қуришга даъват этди.

Биз коммунистлар билан жиддий маслаҳатлашиб олдик. Фабрикани реконструкция қилмай, эскирган дастгоҳлар ва асбоб-ускуналарни янгиламай, технология жараёнларини тўғри йўлга қўймай туриб, мебелларимиз сифатини яхшилаш мумкин эмас, деган қарорга келдик. Бу вазифаларни бажариш учун эса ҳар бир коммунистнинг масъулиятини ошириш, уларни уюшқоқлик талаб этиладиган энг қийин, қолоқ иш участкаларига юбориш лозим эди. Фабрикадаги ҳар уч бригададан бирида биронта ҳам коммунист йўқ эди.

Ҳисобот-сайлов йиғилишида партия бюроси составининг 80 процентини янгиладик, фабрика партия ташкилотини янги кучлар билан тўлдирдик. Партия ташкилотининг тавсияси билан кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишга киришилди. Коллектив йиғилишларида коммунистлардан Х. Дауековни тайёрлов цехига, З. Сўғирниёзовни силлиқлаш цехига, С. Бойниёзовни эса пармалаш участкасига бригадир қилиб сайладик.

Партия ташкилоти ўз ишини тасдиқланган планга мувофиқ олиб борди. Бу планни тузишда эса коммунистлар, мебелсоз мутахассисларнинг таклифлари инобатга олинди.

Ҳар бир партия йиғилиши пухта тайёргарлик билан ўтказиладиган, йиғилишда кўриладиган масалалар тўғрисида коммунистларга камида ўн кун аввал маълум қилинадиган бўлди. Бу эса ҳар бир коммунистга йиғилишга қадар ўз фикрини, таклифларини айтиш учун, камчиликлар ва нуқсонларни очиш, ҳар қандай лавозимдаги кишини танқид қилиш учун яхши имконият беради.

Партия ташкилотининг ўз қарорлари бажарилишини шунингдек, коммунистларга берилган партия топшириқлари ижросини назорат қилиб бориш кучайтирилди. Эндиликда бажариб бўлмайдиган, нореал қарорлар қабул қилинмайди. Шунинг учун ҳам коммунистларга топшириқ берилаётганда унинг имконияти, тажрибаси ва ихтисосини ҳисобга оладиган бўлдик. Шу тариқа партия ташкилоти кераксиз ваъдалар ва ишонтиришлардан коллектив олдида турган партиявий ва ишлаб чиқариш вазифаларини конкрет бажариш сари қадам қўйди.

1986 йилда фабрика ўз имконият ва резервлари билан реконструкция ҳамда техник жиҳозлаш ишларини ниҳоясига етказди. Барча цехлар капитал ремонтдан чиқарилди.

Бу вақт ичида маҳсулот ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатлари илгариги йилларга таққосланганда икки ярим баробар кўпайди. Ишчиларнинг моддий манфаатдорлиги ошди. 1987 йилда ўртача ойлик иш ҳақи 235 сўмга етди. Ҳолбуки, бу ўн иккинчи беш йиллик охирига планлаштирилган кўрсаткичдир.

Биз кейинги йилларда ўз иш фаолиятимизда демократия ва ошкоралик сари кенг йўл очганлигимиз туфайли ҳам шундай натижаларга эришдик. Илгари барча масалалар тор доирада, маъмуриятчилик йўли билан ҳал қилиб келингани меҳнаткашларнинг фаоллигини бўғиб қўйганлиги сир эмас. Эндиликда экономикага раҳбарликнинг эскича услублари — буйруқбозлик, маъмуриятчилик методлари корхонамиз коллективи учун бутунлай бегонадир.

Бошланғич партия ташкилотимиз сиёсий-тарбиявий ишларга алоҳида эътибор беряпти. Биз қайта қуришнинг моҳияти ва вазифаларини ҳар бир меҳнатчи онгига етказишга ҳаракат қиляпмиз. Мамлакатда қайта қуриш тўғрисидаги партия кўрсатмалари ва қарорларини ўрганишда сиёсий ва иқтисодий ўқув алоҳида ўрин эгаллайди. Пропагандист Ж. Ўтебоев сиёсий ўқишни ўтказишда кўп куч-ғайрат сарфлаяпти. У машғулотларни фабриканинг ишлаб чиқариш вазифалари билан боғлиқ бўлган энг муҳим масалалар, етилган муаммолар билан боғлаб ўтказади. Ж. Ўтебоевнинг хизматлари муносиб тақдирланиб, у КПСС Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

Коллективда ватанпарварлик ва интернационал тарбияга ҳам эътибор кучайтирилган. Ўнлаб миллат вакиллари ягона оила бўлиб меҳнат қилишяпти. Фабрикада ишчиларнинг 50—60 йиллик юбилейларини тантанали нишонлаш одат тусига кирди. Корхона ветеранлари М. Есиркегенов, Х. Дауеков, Г. Турсуновaларнинг ана шундай юбилейларини ўтказдик. Унда ветеранларга эсдалик совғалари тақдим этилди, уларни ҳамкасб ўртоқлари табрикладилар. Ҳаётида бирон бир кўнгилсиз ҳодиса содир бўлган кишиларга ҳам партия ташкилоти доимо моддий ва маънавий жиҳатдан ёрдам беради, уларни эътиборсиз қолдирмайди.

Корхона коллективи КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Ичкиликбозликка қарши курашни кучайтириш тўғрисида»ги қарорини қўллаб-қувватлаб, уни амалда бажаряпти. Коллективимизда ҳамма ҳушёрлик учун кураш жамияти аъзоси бўлганлиги ва фабрика территорияси ҳушёрлик зонаси, деб эълон қилингани бунинг далилидир.

Меҳнат ва маиший шароитлар яхшиланиб, иш маданияти ошди. Бурноғи йили барча цехларда маиший хоналар қурилди, ҳамма ишловчилар алоҳида кийимхона билан таъминланди, душхоналар нормал ишлаб турибди. Ишчилар ошхонаси яхши хизмат кўрсатяпти. Комсомол-ёшларнинг куч-ғайратлари билан спорт комплекси қурилди, футбол, волейбол, баскетбол командалари ташкил этилди, эрталаб ишлаб чиқариш гимнастикаси ўтказилмоқда. Буларнинг ҳаммаси бутун коллективнинг иш қобилиятини ва жанговарлик руҳини кўтаради.

Бошланғич партия ташкилоти ўз ишида муваффақиятларга осонлик билан эришгани йўқ. Фабрика тақдири билан мутлақо қизиқмайдиган, эскичасига ишлайдиган, давлатдан кўпроқ олиб, камроқ беришга интиладиган кишилар озмунча эмасди. Республикада юз берган эски салбий ҳолатлар кишилар онгига анча таъсир кўрсатганлиги сир эмас. Биз фабрикамизда ишларни йўлга солиб олиш ҳамда сафимизда қолоқлар бўлмаслиги учун коммунист ва комсомол ишчилар билан алоҳида суҳбат ўтказдик. Уларнинг куч-ғайратларини тўғри йўлга буриб юбордик.

Фабрикамиз икки йилдан буён ўзини-ўзи маблағ билан таъминлаш методи асосида ишлаяпти. Иш ҳақи сотилган маҳсулотдан тушадиган пировард натижага қараб тўланмоқда. Корхона 1987 йилнинг 1 октябридан бери коллектив пудрати асосида ишламоқда. Янгича ишлаш шароитида ҳар бир бригада ўз шартнома мажбуриятларини бажариш учун манфаатдорлик билан меҳнат қиляпти. Шу йил январь ойидан бошлаб фабриканинг барча хизмат кўрсатувчи бўлимлари, механика, таъминот цехлари ва бошқарув аппарати ҳам ана шундай шартнома билан ишлай бошлади. Янгича усулга ўтилгач баъзи қийинчиликларга ҳам дуч келяпмиз. Фабриканинг илгари норентабел бўлганлиги эндиликда молиявий қийинчиликларни туғдирмоқда. Материаллар етказиб беришда юз бераётган узилишлар планда белгиланган миқдорда маҳсулот ишлаб чиқаришга халал беряпти. Фабрикада механика хизмати йўлга қўйилмаган, дастгоҳлар ва ускуналар учун эҳтиёт қисмлар етишмайди.

Ўтган йили қайта қуришга бағишланган партия йиғилишида коммунистлар материал ва хом ашё таъминотида жиддий камчиликлар рўй бераётганига эътиборни қаратган эдилар. Фабрика ишчи ва хизматчиларининг уй-жой шароитларини ҳам яхшилаш лозим. Кейинги йилларда корхона ишчиларига шаҳар фондидан бирорта ҳам квартира ажратилмади. Бошланғич партия ташкилотимиз, айниқса, ҳозир фабрикада қайта қуриш жараёнини кучайтиришда коммунистларнинг авангардлик ролини оширишга катта эътибор беряпти.

Ш. НИСАНБОЕВ.
Нукус мебель фабрикаси бошланғич партия ташкилотининг секретари.

«Совет Ўзбекистони»га жавоб берадилар

САМАРҚАНД ОБЛАСТЬ ХАЛҚ МАОРИФИ БЎЛИМИ:
— Қўшработ районидаги 6-ўрта мактаб ўқитувчиси А. Маҳмудовнинг директор О. Тўхтабоеванинг нотўғри хатти-ҳаракатлари тўғрисидаги аризаси текширилганда таълим-тарбия ва молия-хўжалик ишларида камчиликларга йўл қўйилганлиги аниқланди. Мактаб директори О. Тўхтабоевага қаттиқ ҳайфсан берилди.

ХИВА РАЙОН СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ:
— Огаҳий номли колхоз аҳолисига почта хизмати кўрсатиш қониқарсизлиги хусусидаги хат текширилди. Унинг натижалари район алоқа тармоғи коллективи ўртасида муҳокама қилинди.
Хизмат вазифасига совуққонлик билан қараганликлари учун «Қушчикаттабоғ» ва «Комсомол» почта бўлимлари бошлиқлари А. Бобожонов ва С. Ортиқовларга ҳайфсан берилди. «Қушчикаттабоғ» почта бўлими почтальони Қ. Эгамов вазифасидан бўшатилди.

СЕНИ КУТМОҚДАМИЗ, ФЕСТИВАЛЬ!

Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг Тошкентда ўтказиладиган ўнинчи халқаро фестивали очилишига роппа-роса икки ой қолди. Ўнлаб мамлакатларга мазкур киноанжуманга ташриф буюришни сўраб таклифномалар юборилган. Бош дирекцияга дастлабки жавоб телеграммалари кела бошлади. Масалан, жюри ишида қатнашиш учун чилилик машҳур режиссёр Мигель Литтин ва кубалик актриса Дейзи Гранадос розилик билдирганлар.

Бўлажак фестивалнинг ўтган фестивallардан фарқи ҳақида, Ўзбекистон кино анжуманини қабул қилишга қандай тайёргарлик кўрилаётганлиги хусусида кўрик бош директори А. О. Тўраев ЎзТАГ мухбирига қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди:

— Энг асосий хусусият шундан иборатки, юбилей фестивали конкурсли бўлади. Шу пайтгача биз кўплаб мукофотлар, дипломлар бериб келган эдик, лекин энг яхши картиналар айтилмас, ғолиблар аниқлаб чиқилмас эди. Бинобарин, мусобақалашув руҳининг йўқлиги кўрикнинг халқаро обрўйига таъсир қилар эди. Ҳозир ривожланаётган мамлакатлар кинематографчиларининг касб маҳорати анча ўсганлиги ҳам ҳисобга олинди.

Конкурсда қатнашувчи картиналарни танлаб олиш иши анча қатъийлаштирилди. Ўн олтита бадиий лента намойиш қилинади. Бу картиналарнинг ғоявий-бадиий савияси, фестивалнинг «Тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун!» деган шиорига мувофиқ келиши муҳим мезондир. Бироқ Тошкент аҳолиси ва меҳмонлари танишиши мумкин бўлган картиналарнинг умумий сони камаймайди. Республика пойтахтининг ўн тўртта кинотеатрида совет ва чет эл авторлари лентаaларининг ахборот кўриги ўтказилади.

Бешта асосий соврин таъсис этилди. шу жумладан эркаклар ва аёллар ролини энг яхши ўйнаган артистлар учун ва энг яхши дебют учун соврин бериладиган бўлди. «Миллий кино санъатида миллий хусусиятларни сақлаш ва ривожлантириш учун!» деб аталувчи мутлақо янги соврин ҳам тақдим этилади. Энг яхши бадиий ва ҳужжатли фильмларга жамоат ташкилотларининг мукофотларини топшириш ҳам кўзда тутилган. Шунингдек фестиваль программасига Африка мамлакатларининг кейинги йилларда яратилган энг яхши фильмлари ва совет картиналарини ретроспектив тарзда кўрсатиш ҳам киритилган.

Анжуманда кинематографчилар профессионал клуби — ПРОК-88 иш олиб боради. Экран усталари ўз ҳамкасблари билан учрашиш, Ўзбекистоннинг етакчи бадиий коллективлари санъати билан танишиш имконига эга бўладилар. «Кино ва кўп миллатли маданият анъаналари» симпозиуми ҳам ташкил этилади.

Кино бозори иши қайта қурилиб, тахминий маълумотларга кўра, бу бозорда саксон мамлакат делегациялари қатнашади. Улар совет лентаалари, иттифоқдош республикалар кинематографчилари тайёрлаган программаларни кенг йўсинда кўриш имкониятига эга бўладилар. Анжуман қатнашчиларига кейинги йилларда мамлакатимиз студияларида суратга олинган картиналар ёзилган видеокассеталар тақдим этилади. Чет эл кино арбоблари билан бўладиган музокараларда биргаликда кино қўйиш масалаларини муҳокама қилиш ниятимиз бор.

— Фестиваль қатнашчилари ва меҳмонларини кутиб олиш қандай ташкил этилади!

— Ўзимизнинг анъанавий меҳмондўстлигимиз даражасида бўлишга ҳаракат қиламиз. Фестивалга тайёргарлик кўришда республикамизнинг кўпгина шаҳарларидаги ўнлаб корхоналар ва ташкилотлар қатнашадилар.

Маданият усталари фестивалга ўзларининг янги программаларини тайёрламоқдалар. Таржимонлар отрядини тайёрлаш ишлари бошлаб юборилди, улар орасида кўпчиликни Тошкент олий ўқув юртларининг юқори курс студентлари ташкил қилади. Фестиваль қатнашчилари учун бериладиган совға намуналарини республикамизнинг турли жойларида ишловчи халқ амалий санъати усталари, бадиий ҳунармандчилик усталари ҳозирдаёқ юбориб қўйдилар. Булар орасида Бухоро зардўзлари тиккан буюмлар, ёғоч ва ганч ўймакорлиги буюмлари, Самарқанд чинни идишлари яратувчиларининг маҳсулотлари, Шаҳрисабз тўқувчилари, Фарғона мисгарлари, Тошкент заргарлари, Риштон кулоллари юборган хилма-хил буюмлар бор. Умуман олганда, совғалар тўғрисида олдиндан гапириш ноқулай. Фақат шуни айтмоқчиманки, республика Енгил саноат министрлигининг ўзи 180 номда янги буюмлар тайёрлаб қўйди. Хуллас, уч қитъа кино санъати кўриги халқларнинг катта байрами сифатида ўтиши учун ҳамма ишларни қиляпмиз.

Э. ТУХВАТУЛЛИНА,
ЎзТАГ мухбири.

КЕЛДИ МЕҲНАТ МАВСУМИ

• Деҳқон дугоналаримга мактуб

АССАЛОМ, ОНА ЕР

Публицистика

ИРМОҚЛАР қиш уйқусидан уйғониб, нозик сибизғасини чалишга мунтазир. Ариқ лабларида ялпизлар ниш урди. Анҳорлар тўлқин уриб, соҳиллар бўйлаб розидил сўйлаб борар, ялпизлар атрини далалар, боғлар этагига сочиб ўтади. Бирдан момақалдироқ гулдирайди, чақин қилчи ялтирайди. Жала қуяди. Дугонам, бу манзарани дераза ортидан кузатиб ўтирганингни биламан. Хаёлингдан беҳудуд далаларинг, олинажак эгатларинг, қадалгуси чигитлару, униб чиқажак куртакларинг ўтади. Ҳосил куртаклари... Баҳор селлари, баҳор дўллари неча бор савалаб нобуд этади бу куртакларни. Сен баҳор селларини яхши биласан. Ахир сен далаларнинг, ҳосил хирмонлари кўтарилгунча бўлган дамларнинг, табиат ўйинларининг турфа-турфа оҳангларига шоҳидсан. Мен сени илк баҳорнинг серташвиш чоғида она ерни нозли уйқудан уйғотганда, куртаклар ниш уриб чиққан дамларда ҳам, хирмонлар тоғ бўлганда, планлар юз бўлиб катта минбарларда сўз олган дамларингда ҳам учратганман, мулоқотлар қилганман.

Баҳор селларига мен
дафтаримни тутаман
Баҳор гулларин териб,
танлайдирман ҳижолар.
Саргашта шамоллар бор
водийлардан ўтаман,
Чақин, нур жаҳонига
этганча илтижолар.
Баҳор селларига сен
қалбинг пиёла айлаб,
Кўксингга беркитарсан
ҳар туп ниҳол гўдакни,
Чақинмас, балодир ул,
кўз ёшинг жола айлаб
Тайёрсан оқизмоққа
баҳорий гулдиракни.

Кечагина қошларингга ўсма, ақиқдек лабларингга лаъл суртиб, гап-гаштакларда қўшиқ айтиб, рақсга тушган, муҳаббат мавзуларида бир-бириларига баҳру-байтлар айтган қишлоқ қизлари билан сен бугун сунбул сочларингни бошингга маҳкам турмаклаб олдинг. Қизил дуррачаларинг дол айлаб дала томон йўл солдинг.

— Ассалом, она ер! Ассалом мунисим! Биз сени нозли уйқунгдан уйғотгани келдик. Волидам, саховатли сийнангга ҳосил уруғларини қадамоқ пайти келди. Қара, гиёҳлар майин шивирлашини бошладилар, яшиллик югурган қирларинг-адирларингда югурик шамоллар чопарлардай кезиб юрибди. «Уйғон, азиз табиат, уйғон, она ер. Меҳнат нақорати бошланмоқда». Она заминга таъзим айлаб, унга меҳрли сўзларини, юрак изҳорини айтаётган деҳқон дугоналаримнинг бири Бекажон эди.

Бекажон Шовот районидаги Чкалов номли колхоздан. У республика Ленин комсомоли мукофотининг лауреати. Кейинги икки чақириқдан буён Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати. Бекажоннинг колхозданги ишлари ҳам чакки эмас. У бошлиқ комплекс механизациялашган бригаданинг 16 нафар аъзоси бор. Улар хўжалик территориясига туташ Эшвой чўлини обод қилишяпти. Сирдарё районидаги «Малик» совхози звено бошлиғи, КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат Тўхтахон Қирғизбоева, Чортоқ районидаги «Москва» колхозининг илғор пиллакори Ҳ. Турғунованинг ўтган йилги ютуқлари бу йилги улуғвор режаларидан қувонгим келади. Чўпон дугоналаримнинг қўли-қўлига тегмайди. Кенг қирларнинг соҳибалари қўзи санаб шошади. Кенг яйловларда қўй-қўзиларнинг ёқимли маърashi қулоққа чалинади. Беруний районидаги «Қизил қалъа» совхози чўпони Жовпар Хўжаева бу йил ҳар 100 бош қўйдан 110 тадан қўзи олмоқчи. Орзуинг ёр бўлсин, дугонам.

Далаларга, пайкалларга бамисли турфа, анвойи, рангин лолалардай таралган қишлоқ қизларига термуламан, ҳавасим ортади. Шундай саховатли далаларнинг соҳибаларига, жавоҳиротларнинг ижодкорлари дилидаги баҳорий туйғулар, улуғвор меҳнатлар симфонияси олдидан деҳқон қизининг шимарилган билаклари, юракларига сиғмаётган орзулар, ғайрат тўлқинларига қиёс излайман.

Субҳи саҳарлар...
қуёш уйқуда ётоғида,
Дугона, сен беором
кезмоқдасан пайкалда.
Ҳали олам саҳарнинг сеҳрли
мудроғида
Даладасан, излайсан
она ерга сайқаллар.
Тонг ёришар... далангни
уйғотар бир хушхабар,
Оламнинг сукунати
чок-чокидан сўкилар.
Илк чигит қадалибди...
дугонажон, бу асар,
Юртда қўлма-қўл бўлиб ва
севилиб ўқилар.

Баҳор барги карам либосини кийди. Сир, Аму дарёлари соҳилларидаги далаларнинг бу йилги Меҳнат китобининг илк саҳифаларини варақлаб, илк сўзларни битаётган қишлоқ қизларининг юрагида олам-жаҳон гап.

Ойимхон Камолованинг номини Иттифоқда яхши билишади. У ҳам беҳудуд даласини кезиб юрибди. Шийпонларнинг аҳволи қандай, оналарга шароит яратиш даркор. Болажонлар роҳати учун нималарни режаламоқ зарур. Далалар гул босилган шоҳидай текис кўкармоғи, ҳосилга кирмоғи учун қандай тадориклар ўйласа экан. Орзуси теран, муҳаббати бокира аёл ҳамон даласига маҳлиё, шогирдларига устоз. Меҳнат нақорати бошланмоқда. Куздаги сербаланд хирмонларга баҳорда тамал тоши қўйилади. Раиса негадир серташвишроқ.

ЎТГАН йили пахта ривожи кечикди. Лекин деҳқонга ҳамиша умид ёр. Ҳар эгат, ҳар ниҳолнинг ташвиши тинчлиқ бермайди унга. Шугинами? Одамларнинг дарди, қувончи елкасида. Ҳар бир хонадонга нур тушсин, шуъла таралсин. Дастурхони тўкин бўлсин деҳқоннинг. Уфқ четида тонг, раиса далаларда. Уфқ четида тун, у далаларда. У гулдор рўмолининг учини елкасига ташлаб кексалар ҳузурида. У гоҳ юрагига ҳаяжон ортиб уйига қайтади, гоҳо қувончлар эпкинида яйраб кулимсираб сўзлайди. Меҳнат симфонияси бошланяпти. Бу ёғи ўзимизга маълум. Гужумлар соясида дам олмоққа вақт бўлмайди, асов Жайҳуннинг қўшиқларига қулоқ тутмоққа имкон қани? Далалар чорлайди, далалар!

Бу заминда қум барханларининг қатидан ҳам дурлар, инжулар териб олишга моҳир устозлар, пахта миришкорлари меҳнат қиладилар. Она замин ғазалга, қўшиқларга тўлсин дейди деҳқон дугоналарим. Орзуингиз Сизларга ёр бўлсин, Ободон, Назирахон, Фотимахон, Бибисорахонлар. Сизлар энг қийин шароитда ерга чигит қадайсиз, ҳосил ундирасиз. Қумлар ичида, қумлоқлар устида барпо бўлаётган боғлар учун бардошлар, меҳрлар, ардоғлар керак, дугоналарим. Улар эса Сизларда бисёр. Далаларнинг залворли юкини нозик елкаларига олиб, катта хирмонлар учун зувала олаётган Сиздек барнобарчинларга баҳор қалдирғочларидан нома йўлладим. Сизлар замонамизнинг шукуҳини, далаларнинг ўтли баёзини ёзмоқдасиз. Колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришида ҳам муносиб улушингиз бор. Социализм қишлоқ хўжалигида ишловчи аёлларнинг меҳнат характерини, мазмунини тубдан ўзгартирди. Меҳнатингиз — бахтингиз энди. Девдек машиналар хизматингизда, дугонажонлар. Сизнинг хаёлингизда баҳор бокиралиги. Бир ёнингизда беланчак, бир ёнингизда эса суюк момо далангиз. Сиз иккисига баробар онасиз. Меҳрингиз мўл, саховатингиз бисёр. Мен бунга аминман. Фарзандингиз беланчаги далалар бешигини ҳам баб-баробар тебратмоқ, ҳар иккисини ардоқлаб, тарбияламоқ, ҳосилга киритмоққа қодирсиз.

Шу кеча-кундузда то тонггача чироғи ўчмаган қишлоқ хонадонларида бир орзу. Меҳнат фаслини хушнудлик билан бошламоқ, бўлғуси сарбаланд хирмонларга, баракали ҳосил уруғини қадамоқ орзуси.

Бир қўлида даласи-ю,
бир қўлида боласи
Оппоқ тунлар алла айтган
дугоналар, ҳормангиз.
Бир паллада бардошлари,
бир паллада тиллоси,
Меҳнат баҳорингиз қутлуғ,
тилагим шу, толмангиз.

Наманганлик «40 қизлар», Сизларни аллақачон эгатлар бошида эканингизни эшитдим. Дала шийпонларини эрта баҳорданоқ созлаётган эмишсиз. Шийпон атрофига ўсмалар, жамбилу райҳонлар, гулхайрилар экибсиз. Ҳавасим келади. Қизлар ўтган йўллардан мушку анбар бўйи қолади деганлари бежизмас. Сизлар ўтган йўлларда мушку анбар бўйи билан бирга чўнг хирмонлар тикланади. Бунга ишончим комил. Олаётган марзаларингиз баракали, қутли бўлсин дейман.

Хоразмлик Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ободон Дўсованинг сўзларини эслайман:

— Хоразмликлар баҳорда ҳам, қишда ҳам ёздагидай меҳнат қилишади. Қишда, баҳорда қишлоқларда тўй-томошалар бошланади.

Марзаларга сув тараб қўйиб тўйга кетамиз. Чилдирма чертмаги, ноғора садоларига ўйнаб туриб дала ёдга тушади. Далага чопамиз, марзалардаги сувлардан хабар олиб, яна тўйга қайтамиз. Пахтани яхши кўрамиз. Унинг аччиғига ҳам чидаймиз, чучугига ҳам. Санъатни, шеъриятни жондан севамиз. Санъаткор яхши қўшиқ айтса қарсақ чаламиз, завқимиз тошади. Лекин... ўғил-қизларимизни албатта деҳқон қилгимиз келади.

Азиз дугоналарим, агар деҳқон аёлида шундай меҳр, шундай ўт, ардоқ бўлмаганида, далалар бунчалар саховатли, бунчалар серфайз бўлмас эди балким.

Қатларига яширмиш қутни,
ишқни далалар,
Сизни эса ардоқлар
маҳобатига ўраб.
Уватга Сиз саҳарлар қадам
босган паллалар,
Ҳайрат, ғайрат йўлларда
турар бўлди жовдираб.
Даласини қароғдай асраб,
алқаган аёл,
Сиз-ку, Сизлар заминни
орқалаган елкага.
Баҳорингиз муборак,
муборак эзгу хаёл
Бугунги зарра чигит,
хирмон бўлур эртага.

Эътибор ОХУНОВА.

• Диққат: экологик муаммо

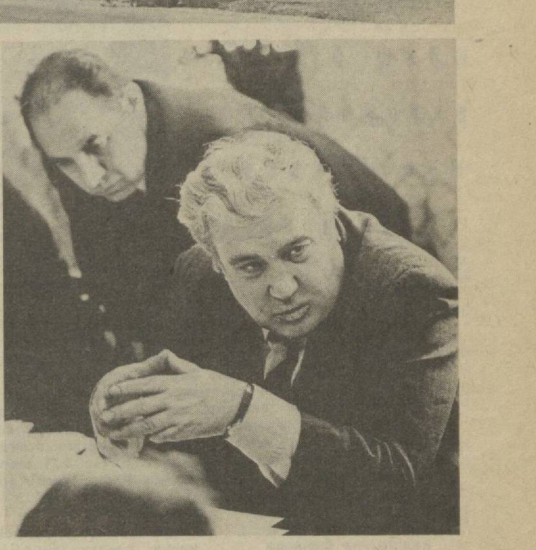

Суратларда: 1. Кўчма лаборатория ходимлари корхонанинг санитария зонасидаги ҳаво ифлосланиш даражасини ўрганмоқдалар. 2. «Давра суҳбати» қатнашчиларидан (чапдан) Сариосиё районидаги Свердлов номли колхоз раиси К. Аллаев, Тожикистон алюминий заводи бош инженерининг ўринбосари В. Стекольников, Сариосиё РАПОси раисининг ўринбосари М. Турсунов, Сариосиё райони бош врачининг ўринбосари Ҳ. Маҳмудов, Турсунзода РАПОсининг раиси Н. Святенколар.

В. Лешченко фотолари

(ЎзТАГ).

ҲАМЖИҲАТЛИК ЙЎЛГА ҚЎЙИЛМОҚДА

Тожикистон алюминий заводи атрофидаги қизғин баҳслар давом этяпти. Унинг ҳавога зарарли чиқитлар чиқараётганлигини ҳамма тан олади. Бироқ асосий нарса — бу чиқитларнинг миқдори қанча, демакки, унинг тўпланиши қанчалик хавф туғдиряпти, бу хавфни қай йўсинда камайтириш мумкин, деган саволларга аниқ-равшан жавоб йўқ.

Яқинда корхонада ўтказилган «Давра суҳбати» ушбу масалаларга бағишланди. «Давра суҳбати» иштирокчилари йиғилишдан олдин заводда бўлдилар. Етилган муаммоларни ҳар томонлама муҳокама қилишгач, зарарли газлар тарқалаётган зоналарга, яъни Тожикистон ва Ўзбекистон хўжаликларига бордилар.

Мамлакатда катталиги жиҳатдан олдинда бўлган Тожикистон алюминий заводи бу йил тўла қувват билан ишлай бошлайди. Корхона бугунги куннинг энг мукаммал ускуналари билан жиҳозланган. Илғор технология жорий этилган. Корхона қурилиши билан айни пайтда зарарли чиқитларни тозалаш системаси ҳам бунёд этилмоқда.

Атроф-муҳитга, айниқса газ ҳосил қилувчи чиқитлар ҳаммадан кўп салбий таъсир қилмоқда. Унинг таркибида фторли водород, олтингугуртли ангидрид, азот, углерод оксиди, смолали ва бошқа зарарли моддалар бор. Улар орасида фторли водород заҳарлилиги билан ажралиб туради.

Корхонада қудратли газ тозалаш қурилмалари бор. Улар соатига 17,3 миллион куб метр газни тозалай олади. Табиатни муҳофаза қилиш объектларининг сметадаги нархи салкам 60 миллион сўмликни ташкил этади.

Заводдагилар чангдан газларнинг 96, фторли водороднинг 98, олтингугуртли бирикмаларнинг 90 процентини тозаланмоқда, деб ҳисобламоқдалар. Демак, тозалаш даражаси ниҳоятда юқори, деган хулосага келиш мумкин. У ҳолда ҳамма иш жойида экан-да?

Бироқ «Давра суҳбати»да қатнашган қишлоқ хўжалиги вакиллари (Тожикистоннинг Турсунзода ва Ўзбекистоннинг Сариосиё районлари территорияларидаги муайян майдонлар мана шу зарарли ислар ва чанг-тўзонлардан азият чекмоқда) завод иш бошлаган пайтдан экологик муҳит кескин ўзгарди, деб айтдилар. Илгари тўкин-сочин бўлган бу ўлка ҳозирги пайтда ўрикдан қарийб маҳрум бўлди. Шафтолилар, бошқа данакли меваларидан олинаётган ҳосил пасайиб кетди. Ипак қуртлари чидаш бермаяпти. Оқибатда пилла тайёрлаш плани мунтазам равишда барбод бўлмоқда. Кишилар саломатлигига ҳам путур етяпти. Туғилаётган болаларнинг кўпи нонормал эканлиги ва баъзиларининг ўлик ҳолда дунёга келаётганлиги, айниқса, ташвиш туғдирмоқда.

Корхонадагилар буларга завод айбдор эмас, ҳамма гап хўжалик юритишнинг қарор топган усулида, деб рўкач қилмоқдалар. Тўғри, Ўрта Осиёда йиллар давомида ерларни заҳарлаб келдилар. Атроф-муҳитни кўплаб дефолиантлар, гербицидлар, сон-саноқсиз миқдордаги минерал ўғитлар, бошқа пестицидлар билан заҳарладилар. Деҳқончиликда, чорвачиликда қўшиб ёзиш, соғлиқни сақлаш соҳасида эса аҳволни хаспўшлаш авж олди. Бошқа тармоқларда ҳам хилма-хил ярамасликлар ва жиддий нуқсонлар очиб ташланди. Маҳаллий ва марказий матбуот жамоатчилик диққат-эътиборини медицинанинг суст ривожланаётганлигига, айниқса, ҳомиладор ва туғадиган аёлларга тиббий ёрдам бериш яхши эмаслигига бир неча марта қаратди. Ҳозиргача ҳам туғуруқхоналар етишмайди. Бўлажак оналар яхши парвариш қилинмаяпти. Қишлоқларда водопроводлар кам, ҳаммомлар етишмайди. Санитария-эпидемиология хизмати даражаси паст.

«Давра суҳбати»да амалда экологик жиҳатдан тоза бўлган ишлаб чиқаришлар бўлмайди, деган фикр ҳам билдирилди. Алюминий корхонаси эса энг зарарли ишлаб чиқаришларга мансубдир. У айрим экинларга кўпроқ таъсир қилса, бошқаларига унчалик кўп зарар етказмайди. Шу муносабат билан бу ерда деҳқончилик структурасини ўзгартириш ва айтарли зарар кўрмайдиган экинларни экиш мумкин бўлмасмикин, деган таклифлар ўртага ташланди. Чунки, бундай тажриба ҳозир Польшада қўлланилмоқда, у махсус адабиётларда батафсил баён этиб берилган.

Тўғри, корхонадагилар дастлабки пайтларда, ишлаб чиқаришни ўзлаштириш даврида технологиядан анча четга чиқилганлигини, тегишли қоидалар ва инструкциялар бузилганлигини, ҳақиқатан ҳам чиқитлар нормада йўл қўйиладиган миқдордан анча кўп бўлганлигини яширмадилар. Ҳозир газларни обдон тозалаш бўйича чора-тадбирлар кўрилмоқда. Айни пайтда завод кучлари билан фақат Тожикистоннинг эмас, балки Ўзбекистоннинг турли жойларидаги ҳавонинг ифлосланиш даражаси ҳар куни уч мартадан ўлчаб бориляпти. Лекин бундай назорат идоравий назорат эканлигини унутмайлик.

Шу муносабат билан «Давра суҳбати»да қатнашаётганлар ўртасида турли фикр-мулоҳазалар пайдо бўлди. Ишлаб чиқариш чиқитларининг табиатга, инсонга ўтказадиган таъсирини тадқиқ этиш натижалари икки республикада турли натижалар бермоқда. Баъзан эса улар бир-бирига бутунлай зид бўлаяпти.

Шунда, нима учун кучларни бирлаштириш мумкин эмас, деган таклиф айтилди. Ахир иккала республика ўртасидаги муносабатлар ҳамма вақт тўла бирлик ва ҳамжиҳатлик руҳида бўлганлигига, энг мураккаб масалаларни ҳал этишда бир ёқадан бош чиқариб ишланганлигига мисоллар жуда кўп-ку. Ҳозирги вазиятда эса кўндаланг турган вазифалар иккала республика учун бир хилдир.

Бинобарин, атроф-муҳитни ҳимоя қилиш муаммоси мураккаб ва долзарбдир. Кўпминг кишилик коллективдан иборат алюминий заводи ишлаб турибди ва бундан кўз юмиб бўлмайди. Экологияга салбий таъсир кўрсатувчи ишлаб чиқариш эканлиги ҳам факт. Бироқ унинг табиатга, инсон саломатлигига етказаётган зарарини чуқур, жиддий, мунтазам равишда, ҳар томонлама тадқиқ этиш йўлга қўйилмаганлиги афсусланарлидир.

Назаримизда, бундай тадқиқотларни зудлиқ билан бошлаб юбориш керак. Бу ишга ишлаб чиқариш ходимлари, олимлар, медиклар, атроф-муҳитни назорат қилиш хизмати бўлинмаларини, бошқа мутахассисларнинг куч-ғайратларини сафарбар этиш лозим. Уни иккала қардош республика вакиллари биргаликда олиб борсалар айни муддаодир.

Дарвоқе, касаллик сабабларини аниқламасдан, унга диагноз қўймасдан туриб, даволаш жуда мушкул. Ана шунда биз завод нимада айбдор-у, ўзимизнинг хўжасизлигимиз келтираётган зарар аниқланади.

И. АЛИМОВ,
ЎзТАГ мухбири.

ЮРТИМДА КЕЛИНЧАК БАҲОР

Кулган куртаклар

1.

Новдалар эгилди март қори босиб,
Кулган куртаклар — баҳори тошиб,
Қаранг: аёз қаҳрин оҳори қочиб,
Кўчиб тушаётир заминга осмон.

Ҳаммаёқ, ҳаммаёқ кўрар оппоқ туш,
Туш кўрар тонг маҳал кўкламги юмуш.
Шудгорлар эртага соз ҳамиртуруш —
Кўпчиган хирмон у, бўрсиллаган нон.

2.

Қир-адирлар ҳам мана қип-қизил,
Деҳқон уруғ ташлар, ишлари кўп зил,
Зил эмас, деҳқоним тилида ҳазил:
«Нима бўпти! Арзир тоғ этсак талқон!»

Ҳа, тоғларни талқон қилмоққа қодир,
Юртимнинг эрлари — шерлари бордир.
Неча Барчинлари тикмоқда чодир:
«Бўлай, — деб, — куздаги ҳосилга
ҳоқон».

3.

Чорвадор, қўшиқчи, кончи, ишчиси,
Раҳбари, олими, катта-кичиги,
Бахшиси, яхшиси, қалам аҳлиси:
«Юрт омон бўлсин» деб урали жавлон.

Юрт омон бўлгани — дунё бор демак,
Шуни деб яшамоқ, курашмоқ керак.
Демак: гўдак ўсар, барг ёзар терак...
Одамкуш ғанимнинг юзлари сомон.

4.

Демак, баҳор боқий: сирли шивирлар,
Майсадан киприги — сувлар жимирлар,
Япроқлар шовуллар, қизлар қиқирлар...
Зайнабга қўл берар қаҳрамон Омон.

Меҳнат қизигандан қизиб боради,
Қолган қолиб, ўзган ўзиб боради —
Ўнни қирқ ёргандай эгат олади,
Хотин-қизи бир ён, шерлари бир ён.

5.

Йигит мўйловидай сабза пайкаллар,
Пайкалдай узалар учқур хаёллар.
«Э, вақт дегани бунча ҳаяллар!..»
Орзиқиб яшайди заҳматкаш деҳқон.
Ўтар тансиқ баҳор — наврўз, қуш,
гуллар,
Ёз шундай соз ўтиб, куз чоғи келар,
Ҳосил ҳам йиғилиб, осмонга етар,
Баҳорни эслайди деҳқоним шу он...

ОТАЁР.

Бойчечак

Қандайдир сезги-ла туйгандик исин,
Кафтимиз тутгандик биринчи қорга.
Унчалар хуш кўрмай бугун сўнггисин,
«Халақит беряпти,—деймиз, — баҳорга».

Қидира бошладик энди бойчечак,
Болалар қор билан ўйнамай қўйди.
Бодом шохларига боғланди куртак,
Қуёшнинг нурлари кўксини ўйди.

У билан ювмади ҳеч ким юзини,
Шунча совуқмикин энг охирги қор!
Қолдирма кўз ёш каби изини,
Ҳижолатдан титрар кўнгли бўш Баҳор...

Замира ЭГАМБЕРДИЕВА.

Гул билан

Баҳор келди боғимга,
Боғиму қароғимга.
«Соғинтириб келдим» дер,
Шивирлаб қулоғимга.

Баҳор келди гул билан,
Гул билан, булбул билан.
Майсалардан тўқилган,
Поёндозли йўл билан.

Баҳор келди ёр бўлиб,
Ёр бўлиб, дилдор бўлиб.
Ҳар тонг боғда кутдим мен,
Зор бўлиб, бедор бўлиб.

Баҳор келди навдага,
Навдага-ю даврага.
Ҳаммани ошиқ қилиб,
Қўйди қийин савдога.

Ўткир РАШИД.

Деҳқон кутиб олар

Трактор гувиллар,
Шому саҳарда.
Кишилар тик туриб,
Ухлар бу маҳал.

Фикрлар бир нуқта,
Истак ягона.
Ҳосилнинг тақдири,
Фурсатларда ҳал.

Трактор гувиллар,
Қуёш нур сочар.
Тўлғоқ тута бошлар,
Она заминни.

Ҳар тун ғўзасини,
Бағрига босиб.
Деҳқон кутиб олар,
Янги мавсумни.

Абдураҳмон ЖЎРАЕВ.

Тонг бағрида

Тонг бағрида мушк-анбар
тўла
Кўксин очиб чиқади баҳор.
Энди минг бир хушомад ила,
Еллар олмазорга чопаверар.

Кўз-кўзлашга новдаларин тол
Қизлар йўлин пойлар бесабр.
Кумуш-кумуш нурлар тўкилар
Барглар аро этгани сайр.

Деразадан кузатаман жим,
Ўрик ости тўлар гулбаргга.
Ўраб-чирмаб оқликка ўзин
Ҳислар тўла бошлар юракка.

Ёруғ суҳбат истайман бирдан,
Эзгуликлар фикрим ўрайди.
Шу пайт қизим воқифдек
сирдан,
Мендан Ленин ҳақда
сўрайди.

Замира РЎЗИЕВА.

• Агросаноат хабарлари

Сабзавот экиш қизғин

Наманган районидаги сабзавотчиликка ихтисослашган Тельман номли колхоз деҳқонлари бу йил 156 гектар майдонга эртаки карам экиб, мўл ҳосил етиштиришга аҳд қилишган.

— Сифатли карам етиштириш кўп жиҳатдан кўчатга боғлиқ, — дейди колхоз бош агрономи Фахриддин Furbобоназаров. — Тажрибакор деҳқонларимиз декабрь ойида плёнка остига уруғ сепиб, тўла кўкартириб олишди. Бу тадбир, айниқса 3-, 4-, 14-, 15-бригадалар коллективлари томонидан уюшқоқлик билан бажарилди. Абдусаттор Мусабоев, Зиёвуддин Камолов, Абдураҳим Мўминов ва Фароғатхон Аҳмедова каби кўчатчилар, айниқса, ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишмоқда.

Эргашбой Йўлдошев бошлиқ бригада коллективи доимо план ва мажбуриятларини ортиғи билан бажариб келади. Чунки бригада аъзолари ҳар гал кўчат тайёрлашга барвақт киришадилар. Экиш-тикиш билан боғлиқ ишлар ҳам пухта тайёргарлик билан амалга ошириладди.

Уч гектарли картада колхоздаги барча бригада бошлиқлари, мутахассислар, пудратчилар иштирокида кўргазмали семинар бўлди. Унинг қатнашчилари эртаки карамни плёнка остига экиш ва уни агротехникага мувофиқ парваришлаш бўйича тажриба алмашишди.

Бригадада саккиз гектар ерда эртаки карам ўстирилади, ҳар гектар ердан ўртача 250 центнердан ҳосил олиш мўлжалланмоқда. Тўрабой Жўраев, Одилжон Жалилов, Камолиддин Ҳамроев каби колхозчилар карам экишда бошқаларга ўрнак. Ишда сифат ва самарадорликка эришиш ягона мақсадга айланган.

А. ҚОРАБОЕВ.

Қисқа сатрларда

● Олтиариқ районидаги «Ленинобод» совхозининг Аҳмаджон Жалилов бошлиқ бригадаси деҳқонлари экиш мавсумига қизғин ҳозирлик кўрмоқдалар. Бригададаги 111 гектар майдоннинг 40 гектарида шўр ювиш ишлари тугалланди. Бу ишда Аъзамжон Жалилов, Раҳимжон Шодмонов, Худоёр Раҳимов сингари сувчилар бошқаларга ўрнак бўлишяпти. Ариқ-зовурларни тозалаш, далаларга маҳаллий ўғитлар чиқариш ишлари ҳам қизғин.

А. НУРМАТОВ.

* * *

● Янгибозор районидаги «Партия XXI съезди» колхози чорвадорлари 60 минг 200 сўм соф фойда олган эдилар. Улар бу йил ҳам ютуқларни кўпайтиришга интилмоқдалар. Айниқса, давлатга гўшт сотиш ортди. Ўтган йилнинг шу даврига нисбатан икки баробар кўп гўшт сотилди. Бўрдоқилар тўйимли рацион билан боқилиб, кунига 450-500 граммдан семиртирилмоқда. Бу ишда молбоқарлардан Матёқуб Жўраев ва Раҳмат Саидовларнинг ҳиссаси катта.

О. АБДУЛЛАЕВ.

* * *

Шунингдек, **Ҳ. Икромов, М. Умаров** (Самарқанд), **М. Чумирзаев** (Андижон), **П. Эргашев** (Жиззах), **С. Ҳусаинов** (Хоразм), **Б. Зарипов** (Қашқадарё), **Г. Ғаниева** (Бухоро)лар ҳам ўзлари яшаб турган жойлардаги меҳнат коллективлари ва ишлаб чиқариш илғорлари қўлга киритаётган муваффақиятлар ҳақида хабар қилишган.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

«Совет Ўзбекистони» марафони. ЯЙПАН — 88

«Совет Ўзбекистони» газетаси соврини учун марафонча югуриш ва спортча юриш бўйича республика мусобақаси якунланди

✦ Ғолиблар билан танишинг: О. Сафан (юқорида ўнгдан) К. Белялова, И. Кондрашова, Е. Алексеева, Р. Ивойлова; В. Белобородов (пастда ўнгдан), У. Мамадалиев, И. Олих, К. Яшченко, В. Медведев.

МАҲОРАТ МАКТАБИ

«Бахт — нимани кўнгил тусаса, доимо ўшани ихтиёр этишдамас, балки нимани қилиб юрган бўлсанг, ўшани қўмсашда». Машҳур ёзувчи Л. Толстой таъбири билан айтилган бу мушоҳадада бир олам маъно бор. Демак, тарки одат, амри маҳол. Югуришни расм қилганлар ҳам фаол ҳаракатсиз қололмаслиги шундан. Аксинча, улар югурмасалар ўзларини бир нима йўқотгандек, ланж сезадилар, шаштлари паст бўлади. Югуришни эса мутахассислар саломатлик кетидан қувиш, деб баҳоламоқдалар. Умуман одамлар XXI асрга югуриш билан ўтишни орзу қилишмоқда. Қизиқ, инсон асли нега югураркин, олисни кўзларкин!

Р. Қудратов — педагогика фанлари кандидати, ёшларда чидамлиликни ошириш бўйича мутахассис:

— Аввало инсонда иқтидор шаклланган бўлса, бундай кишилар изланади, интилади, ички имкониятларини юзага чиқаришга журъат топади. Одамларнинг олис масофага югуришида ҳам ана шундай ички туғён бор. Маълум километрга югуришни расм қилган киши эртага бу маррадан ўзиш ҳақида ўйлайди. Қобилияти ошиб, имкониятлари киши билмас қодирликка эга эканлигини ҳис эта бошлайди. Шунинг учун ҳам марафончиларни кўпроқ 35-километрдан кейинги ҳолатига қараб синаш одат тусини олган.

Ҳасан-Ҳусан Ортиқовлар — яйпанлик, спорт мастерлигига номзодлар:

— Одамзот, умуман, тирик мавжудот ҳаёти ҳаракат асосига қурилган. Биз ҳам спортчи бўламиз, югурувчи бўлиб назарга тушамиз, деб ўйламаган эдик. Одамлар ўртасида эгизакларни бири нимани қилса, иккинчиси ҳам шунга уринади, деган гап бор. Балки тўғридир. Оиламиз билан спортни севамиз. Бунда газета соврини учун шаҳримизда учинчи марта ўтказилган мусобақа катта аҳамият касб этди. Фақат бизгина эмас, қанчадан-қанча тенгқурларимиз югуришни одат қилишганини кўриб қувонасан, киши.

А. Нормуродов — республика марафончилари терма командасининг катта тренери.

— Марафонча югуриш ҳам мардона кураш, ўзига хос жасорат дейиш мумкин. Ўзингиз ўйлаб кўринг. 42 километрдан ортиқ масофага бир маромда югуриш осонми? Лекин шунга журъат этаётганлар сафи кенгаймоқда. Нега? Боиси, ҳар қандай жасоратлар кутилмаганда юз бергандек, гап. Назаримда инсондаги туганмас имкониятлар уммони вулқондек ҳаракатга келиб туради. Шунинг учун ҳам одам интилади, ҳаракат қилганда ҳам қоқилмасликка, чекинмасликка уринади. Кимки кашшофлик, ғолиблик завқидан баҳраманд экан, бу йўлдан қайтмаса керак.

Ҳа, хосиятли ҳаракат — югуриш ҳақида айтилган мулоҳазаларда жон бор. Биз буни қатор йиллардан бери анъанавий равишда ўтказилиб келинаётган республика мусобақасида кўрмоқдамиз. Совриндорлик баҳсини маҳорат мактаби деб билганларнинг тажрибалари ортиб, эл назарига тушмоқда. Шунинг учун бўлса керак, Яйпан шаҳрида ўтказилаётган мусобақалар байрамона тус олмоқда. Бу сафар ҳам совриндорлик баҳсига ташкилий жиҳатдан пухта ҳозирлик кўрилгани кўзга ташланиб турарди. Шаҳар кўчалари, майдонлари, боғлари байроқлар, алвонлар, транспарантлар билан безатилган эди. Шу куни эрта тонгдан карнайлар наъра тортиб, ўзига хос анжуманга чорлай бошлади. Баҳор қуёши заррин нурларини таратиб, табиат мунавварлик касб этганда, шаҳарнинг бош майдони гавжумлашган эди.

Мусобақа қатнашчилари саф тортгани, баҳсларни бошлаш учун ҳамма нарса тахт экани ҳақида рапорт берилади. Мусобақага тайёргарлик ва уни ўтказиш ташкилот комитетининг раиси Т. Назаров спортчиларга қийин ва шарафли курашда муваффақият тиларкан, газета соврини учун мусобақани Яйпанда ўтказилаётганидан мамнуният изҳор этди. Шодиёнага шодиёна, байрамга байрам қўшилиши ҳақида гапирди. Шу куни Ўзбекистон райони меҳнаткашларининг Деҳқон баҳори айёмига бағишланган оммавий сайиллар бўлиши ҳақида маълум қилинади. Шундан кейин «Совет Ўзбекистони» газетаси масъул секретари Э. Хўжаев марафончиларни ўзига хос юбилей мусобақаси билан қутлаб, бу йилги баҳслар газетанинг шонли 70 йиллигига бағишланганлиги ҳақида гапирди. Спортчиларга марра сари курашда зафарлар тилади. Сўнг Ўзбекистон ССР Давлат Гимни садолари янграб, мусобақа байроғи баҳор шабадасида ҳилпирай бошлади.

Мусобақани эса анъанага кўра боғча тарбияланувчилари билан оммавий югурувчилар бошлаб беришди. Бу сафарги югуришларда район ўқувчилари ва ёшлардан иборат 8 мингга яқин киши қатнашди. Радиокарнай орқали асосий мусобақа қатнашчиларини старт чизиғида саф тортиши ҳақида команда берилади. Югурувчи ва юрувчилардан иборат 10 команда, 150 дан ортиқ киши бир зум сукутда. Ниҳоят, старт берилади. 11 масофа бўйлаб олдинга интилиш, зафарни кўзлаш кураши бошланади.

Биз 42 километр 195 метрга югураётганлар ҳаракатини кузатдик. Яйпан — Ўқчи йўлида ўқувчи ёшлардан иборат ўзига хос жонли девор юзага келган эди. Уларнинг қўлларида байроқчалар, баҳор гуллари, ранг-баранг пуфаклар елпинади. Дастлабки 5 километрлик маррада совриндорлик баҳсининг доимий иштирокчиларидан бири, республика етакчи марафончиларидан Владимир Белобородов югурарди.. У билан ёнма-ён андижонлик умидли спортчи Шокир Халилов одимламоқда.

Мазкур масофани 17 минут 30 секундда босиб ўтилгани қайд этилди. Биз уларни 10 километрли маррада кутишга ошиқамиз. Улар ҳамон бирга эдилар. Натижа 33 минут 40 секунд. Тажрибали марафончи билан Шокирнинг ёшлиқ шижоатида муштараклик бордек. Лекин Владимир олисга югуришда кучини расамади билан сарфлаш, маром ва меъёрга риоя қилиш устаси ҳисобланади. 15 километрли йўл ҳам тенг куч билан босиб ўтилди. Жами масофанинг ярми, яъни оралиқ маррадан ўтиш ҳам ёмон бўлмади. Лекин қайтишда чамаси 27-километрларга борганда Шокир Халиловнинг тоқати етмай қолди, чоғи. У ўйиндан чиқишга мажбур бўлди. Владимир эса ҳамон илдамларди.

У марра чизиғини кесиб ўтганда 2 соат 25 минут 10 секунд сарфлангани маълум бўлди. «Назаримда Яйпан йўлларида яйраб югурасан киши, — дейди В. Белобородов. — Чунки ўтган йили Бухорода ҳам биринчи бўлганман, у, йўл жуда олисдек туюлган эди». Мазкур масофада фарғоналик Александр Бареев билан тошкентлик Жамшид Умаровлар фахрли иккинчи ва учинчи ўринларни эгаллашди. Марафончилар 14 нафар бўлиб югуришган эди. Шундан 9 киши марра чизиғини кесиб ўтишга муваффақ бўлди. Бошқалар эса куч ва имкониятларини яна бир синовдан ўтказишди.

Қизларнинг беш километрга, ўсмирлар ва ёшларнинг 15 ва 20 километрга югуришлари ҳам мароқли ўтди. Қизлар орасида Тошкент области командасининг вакили Оксана Сафан зафар қучди. У 16 минут 56 секундли натижа кўрсатди. Андижонлик Жанна Зокирова билан фарғоналик Рима Отаева иккинчи ва учинчи ўринларни олишди. Ўсмирларнинг баҳсида навоийлик Константин Яшченкога ҳеч ким тенг келолмади. У 52 минут 42 секундли натижа билан ғолиблик супасининг биринчи поғонасига кўтарилди. Тошкент области вакиллари А. Григорьев билан С. Колесников иккинчи ҳамда учинчи ўринларни олишди. Ўсмирларнинг бу югуришида жами 30 нафар киши қатнашди. Ёшларнинг 20 километрга югуришида эса йилдан-йилга тажриба орттириб, маҳорат касб этаётган фарғоналик Улуғбек Мамадалиев тенгқурлари орасида етакчилик қилди. У 1 соат 7 минут 21 секундли натижа билан ғолиблик завқидан баҳраманд бўлди. Сирдарёлик А. Кокарев билан наманганлик Б. Бондарчук марра чизиғини иккинчи ва учинчилар қатори кесиб ўтишди.

Спортча юриш ўзига хос мусобақа. Улар учун алоҳида ҳалқа йўл танлаган эди. 1250 метрли масофани айланиб келиш бўйича ғолиблар аниқланди. Бунда 5 километрда Елена Алексеевна (Тошкент области) ўсмир қизлар ўртасида биринчиликни олган бўлса, ёш қизлардан шу масофада унинг командадоши Инна Кондрашова биринчи бўлди. Қизларнинг 10 километрли масофадаги баҳслари Роза Ивойлова (Тошкент области) ғалабаси билан тугади. 10 километрли масофада эса фарғоналик Катиже Беляловага бас келадиган ёш спортчи топилмади. 20 километрга ёшларнинг юриши ҳам қизиқарли ўтди. Тошкентлик Василий Медведев биринчи совринли ўринни олди. 30 километрли масофага эса унинг ҳамшаҳри Игнат Олихга мукофотли ўрин насиб этди. 10 километрга юришда навоийлик В. Толмачев ғалаба қилди.

Шундай қилиб, газета соврини учун 10-марта ўтказилган мусобақа республикада спортнинг марафон турини янада ривожлантириш ва оммавийлигини таъминлашда муҳим аҳамият касб этаётганлиги кўринди. Мусобақага пухта ҳозирлик кўрган Тошкент области командаси газетанинг кўчма совринини қўлга киритди. Фарғона области ва Тошкент шаҳар командалари иккинчи ва учинчи ўринларни эгаллашди. Яйпанликларнинг команда бўлиб мусобақада иштирок этишларини алоҳида таъкидлаш керак. Кичик, навқирон шаҳарда марафонга қизиқиш катта эканлиги кўзга ташланди.

КОМАНДАЛАРНИНГ ТУТГАН ЎРНИ

Биринчи устун — областлар, иккинчи устун — очколар.

I ГРУППА

1. Тошкент — 236
2. Фарғона — 175.
3. Тошкент шаҳ. — 173
4. Андижон — 85

II ГРУППА

1. Навоий — 78
2. Самарқанд — 66
3. Бухоро — 56
4. Яйпан шаҳ. — 53
5. Наманган — 42.
6. ҚҚАССР — 9

Афсуски, йилдан-йилга нуфузи ортиб бораётган республика мусобақасига ҳамма областларда ҳам хайрихоҳлик билан қаралмаётгани кишини таажжублантиради. 10 йил мобайнида Сурхондарё областидан биронта ҳам марафончи тарбиялашнинг эпи бўлмаганига тоқат қилиб бўладими! Сирдарёда ҳам бу борада лоқайдлик ва сусткашлик ҳукмрон. Мазкур область вакилларини мусобақаларда қатнашиш ёки қатнашмасликлари «ихтиёрий» бўлиб қолмоқда. Жиззах ва Қашқадарё областларида Яйпанга вакиллар юборилмаганлигини қандай тушуниш мумкин! Хоразм областида бу борада жиддий хулосага келиш пайти етмадимикан! Умуман, республикада спортнинг кам ривожланган турини оммавийлаштириш ва маҳоратли спортчилар сафини кенгайтириш ҳар бир спорт ташкилоти мутасаддиларига дахлдор бўлиши керак.

Ҳ. НОСИРОВ,
А. ИБОДИНОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

✦ Марафончилар стартда.

В. Молгачев фотолари.

СПОРТ МАЙДОНЛАРИДА

● ХОККЕЙ. Мамлакат биринчилигининг олий лигасида навбатдаги тур учрашувлари бўлиб ўтди. Москвада маҳаллий динамочилар билан уларнинг ригалик клубдошлари ўртасидаги учрашув зўр қизиқиш билан кузатилди. Бунда майдон эгалари 3:2 ҳисобида ғалаба қозондилар. Ленинград армиячилари «Сокол» командасига 1:4, «Автомобилист» спортчилари эса Москва армиячиларига 2:4 ҳисобида ютқазди. «Крылья Советов» хоккейчилари «Химик»ни 6:2 ҳисобида енгди. Москванинг «Спартак» командаси Челябинскда «Трактор» командасига қарши майдонга тушиб, 5:0 ҳисобида устун келди.

● ФУТБОЛ. Олий лиганинг учрашувларида кутилмаган натижалар қайд этилди. Харьковнинг «Металлист» футболчилари ўтган йилги мамлакат чемпиони Москва спартакчилари дарвозасига иккита жавобсиз тўп киритдилар. Мавсумни яхши бошлаган Тбилиси динамочилари эса «Зенит»дан енгилди. Ленинградда ўтказилган беллашувда майдон эгалари 5:4 ҳисобида ғалабага эришдилар. Киев динамочилари «Черноморец»ни 1:0, Москва автозаводчилари «Шахтёр»ни 2:0 ҳисобида мағлубиятга учратишди. «Қайрат» ўз майдонида «Днепр»дан 0:2 ҳисобида енгилган бўлса, «Жальгирис» футболчилари эса Москва динамочиларини 2:1 ҳисобида ютиб, муҳим 2 очкони қўлга киритдилар.

(«Совет Ўзбекистони»нинг навбатдаги сони 24 мартда чиқади).

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТАСС—ЎзТАГ «ЎЗБЕКИСТОН» ФОТОВИТРИНАСИ КЎРГАЗМАЛИ АГИТАЦИЯНИНГ ЮКСАК ДАРАЖАДА ТАЪСИРЧАНЛИГИНИ ТАЪМИНЛАЙДИ

КПСС XXVII СЪЕЗДИДА КЎРГАЗМАЛИ АГИТАЦИЯ ИШИ САВИЯСИНИ, УНИНГ ТАЪСИРЧАНЛИГИНИ ЯНАДА ОШИРИШ ВАЗИФАСИ ҚЎЙИЛДИ. РЕСПУБЛИКА ФОТОПРОПАГАНДА МАРКАЗИ (ТАСС—ЎзТАГ фотохроникаси) ПАРТИЯМИЗ ТОМОНИДАН ҚЎЙИЛГАН БУ ВАЗИФАЛАРНИ БАЖАРИШ ЮЗАСИДАН КОМПЛЕКС ТАДБИРЛАРНИ АМАЛГА ОШИРИБ КЕЛМОҚДА.

АНА ШУ ИШ СОҲАСИДАГИ АСОСИЙ ЙЎНАЛИШЛАРДАН БИРИ — «ЎЗБЕКИСТОН» УНИВЕРСАЛ ФОТОВИТРИНАСИНИ НАШР ЭТИШДИР.

24х30 сантиметр ҳажмидаги 20—25 та фотоварақалардан иборат бўлган фотоподборкалар ишлаб чиқариш ва ижтимоий жабҳадаги энг муҳим масалалар: хўжалик юритишнинг янги формасига ўтиш, озиқ-овқат программасини бажаришнинг бориши, саноат ва қишлоқда меҳнатнинг илғор усулларини қўлланиш, маданият ва спорт мавзуларига бағишланмоқда. Махсус сон ВЛКСМнинг 70 йиллигига бағишланади.

Доим янгиланиб туриладиган бундай пропагандистик фотовитрина келгусида муассасаларнинг вестибюллари ва заллари, клублар, дала шийпонлари, чорвадорларнинг уйлари ва бошқа жамоат жойларидаги кўргазмали агитациянинг марказига айланиши кўзда тутилмоқда.

Витриналарни янгилаш учун зарур бўлган материаллар ой сайин юбориб турилади.

Йиллик абонемент (12 та фотосуратлар подборкаси) баҳоси — 300 сўм. Пулларни Тошкент шаҳар Октябрь уй-жой-социал банкидаги ТАСС-ЎзТАГ фотохроникасининг 000609850 номерли ҳисоб-китоб счётига ўтказиш зарур. Банк коди 734138.

Чунончи, фотохроника қишлоқ хўжалиги, саноат, маданият, фан, воқеалар хроникасига (расмий суратлар) оид рангли ва оқ-қора тасвирдаги оператив темалардаги суратларга, шунингдек СССР Қуролли Кучларининг 70 йиллиги, республиканинг спорт ҳаётига бағишланган, мактаб ислоҳотини акс эттирган фотосуратларга эга. Фотохроникада, чунончи, Ўзбекистон шаҳарларининг кўринишлари, қадимий ва ҳозирги замон архитектура ёдгорликлари, табиат манзаралари акс этган фотосуратлар ҳам мавжуд.

Суратга олиш ва турли размерлардаги (буюртмачининг хоҳишига кўра) суратларни тайёрлаб бериш учун буюртмалар қабул қилинади. Бажарилган иш учун ҳақ тўлаш пул ўтказиш йўли билан, шунингдек нақд пул эвазига амалга оширилади.

Фотохроника адреси: Тошкент шаҳри, 129-алоқа бўлими, Навоий кўчаси, 30-уй.

Справклар учун телефонлар: 44-20-11, 44-33-36, 44-34-79.

СССР Давлат чет эл туризми комитетининг

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ БЎЛИМИ

«ИНТУРИСТ» хизматидан фойдаланувчи, «ИНТУРИСТ»га материаллар етказиб берувчи барча манфаатдор касаба союз ва хўжалик ташкилотларига

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Интуристнинг банк реквизитлари — 000608104-сонли ҳисоб-китоб счёти Тошкент шаҳар уй-жой-социал банкининг область операция бошқармасида жойлашган, банкнинг коди 734279.

ТОШКЕНТ ШАҲРИДАГИ МУАССАСАЛАР, КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Пул жўнатмалари бўйича маблағларни ҳисоб-китоб счётига ўз вақтида ўтказиш учун

ТОШКЕНТ ПОЧТАМТИГА ҚУЙИДАГИЛАРНИ МАЪЛУМ ҚИЛИШ ЛОЗИМ

- ташкилот, муассаса, корхонанинг тўлиқ номи, адреси, ҳисоб-китоб счёти, банкнинг номи. Бундан буён ташкилотнинг номи, адреси, ҳисоб-китоб счёти ва давлат банки бўлимининг номи ҳақидаги ҳамма ўзгаришлар хабар қилиб турилиши керак.

Юқорида кўрсатиб ўтилган маълумотларни хабар қилмаган ташкилотлар, муассасалар, корхоналардан ўз вақтида пул ўтказилмаганлиги ҳақидаги даъволар қабул қилинмайди.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **Москва цирки артистларининг катта цирк томошалари** (24/III дан бошлаб 10.30, 13.00, 16.00 да).

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги қошидаги IV Бош бошқарманинг Жуковский кўчаси, 67-уйда жойлашган Марказий поликлиникаси коллективи поликлиниканинг бош врачи Ш. А. Зокирхўжаевга акаси

Ҳабибулла ЗОКИРХЎЖАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетининг Бадиий коллективлари Халқ чолғу асбоблари оркестрининг дирижёри Ж. Т. Шукуровга акаси

Равшан Шукурович ТИЛАВОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Экономика институти коллективи бўлим мудири, иқтисод фанлари доктори, профессор Ш. Н. Зокировга онаси

Ибодхон ЗОКИРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

• Тингланг, томоша қилинг

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

22 МАРТ, СЕШАНБА

МТ-I. 7.00 — «120 минут». 9.05 — Қувноқ стартлар. 9.50 — «Мақола». Фильм-спектакль. Танаффусда ва 16.00 — Янгиликлар. 16.15 — Қайта қуриш прожектори. 16.25 — Чечен-Ингушия телевидениесининг программаси. 17.20 — ГДРда Япония ёш музикачиларининг чиқиши. 17.55 — Киноафиша. 18.25 — Халқ ижодиёти. 18.55 — Дунё воқеалари. 19.15 — Ҳужжатли фильм. 19.50 — Кинорежиссёр С. Н. Колосов билан учрашув. 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Геликон» духовой оркестрининг чиқиши. 22.30 — Резонанс... 24.00 — Халқ куйлари. 00.15 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильмлар. 9.35 — География. 10.05 Француз тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — География. 12.05 — Француз тили. 13.05 — «Мана шунақа гаплар». Бадиий фильм. 14.45 — Янгиликлар. 14.55 — Қишлоқ янгиликлари. 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Ҳужжатли фильм. 18.55 — Халқ куйлари Вутуннроссия декадаси. Танаффусда — Хайрли тун, кичкинтойлар! 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — Хоккей. «Спартак» — «Крылья Советов». 23.45 — Янгиликлар

ЎзТВ-I. 16.45 — Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. 17.15 — Телефильм. 17.25 — Болалар учун кўрсатув. 18.00 — Илмий-оммабоп программа. 18.30 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Унутилмас сатрлар. Огаҳий. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Унутилмас сатрлар. Огаҳий (давоми). 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Маҳаллада дув-дув гап». Бадиий фильм.

ЎзТВ-II. 19.40 — Телефильм. 19.50 — «Кочубей». Бадиий фильм. **Душанба.** 21.30 — Время. 22.05 — Қайта қуриш прожектори. 22.15 — «Ракус».

РАДИО

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Қўшиғимиз сизга армуғон. 9.30 — Чанг тароналари. 9.45 — КПСС Марказий Комитети февраль Пленуми қарорлари — ҳаётга! 12.10 — Новатор. 12.30 — Фасли навбаҳор ўлди... 12.50 — Музикали дақиқалар. 13.00 — Ўзбекистон чорвадори. 13.30 — А. Градский куйлайди. 14.00 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш. 15.30 — Боғларда баҳор. Радиокомпозиция. 15.50 — Советлар ва қайта қуриш. 16.00 — Ҳуқуқий билимлар барчага. 18.15 — Фактлар ва уйдирмалар. 18.30 — Ўзбекистон композиторлари. 19.20 — Баҳор қўшиғида қалбларда ёлқин. 19.50 — Халқаро кундалик. 21.10 — Баҳор тароналари. 22.45 — Музикали драмалардан арияларни А. Салимов ижро этади. 23.00 — Оқшом тўлқинларида.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
(«Советский Узбекистан»)
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
Издается на узбекском языке

Редакция адреси: 700083, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Хатлар ва оммавий ишлар бўлими телефонлари — 33-21-43, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 33-11-49, 32-54-06.